Է· ՏԱՐԻ 2026 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՑ 8 ՍԱՀՄԻ 4383—Հ· Տ· 17 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1890—Ն· Տ· 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1890—ՀԻՃ· 14 ՌԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1308 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ Է ԻՐԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سی

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլիս	Տարեկան	ղրուշ	160
»	Վեցամսեայ	»	80
»	Եռամսեայ	»	40
Գաւառաց	Տարեկան	»	200
»	Վեցամսեայ	»	100
Օտար երկիրներ	Տարեկան	ֆրանք	56
»	Վեցամսեայ	»	28

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 17 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԴԷՊՔԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Հոկտ. 23ին, Պ. Կլատսթոն ի Ուէսթ-Քօլտըր մեծ գումարման մը մէջ երկարօրէն խօսեցաւ օրուան խնդրոց վրայ: Ըսաւ թէ ինք Անգլիոյ և Իռլանտայի միջեւ միութեան օրէնքին ջնջումը չի պահանջեր, այլ կը խնդրէ որ Իռլանտայի թողուի իւր ներքին տեղային գործոց մատակարարութիւնն, որով Իռլանտացւոց մէկ մեծ փափաքը կ'իրագործուի, և Անգլիոյ կեդրոնական Խորհրդարանին վրայէն ծանր բեռ մը կը վերնայ: Բայց ինք չառաջարկեր որ Իռլանտացի երեսփոխաններ այլ եւս չբազմին Լոնտոնի կեդրոնական Խորհրդարանին մէջ: Պ. Կլատսթոնի այս վերջին յայտարարութիւն կարեւոր է. որովհետեւ այս կերպիւ Պ. Կլատսթոն իւր 1886ի Իռլանտական ծրագրոյն մէկ հատուածը կը ջնջէ, որ շատ մը առարկութեանց բախած էր յանժամ. Պ. Կլատսթոն 1886ին առաջարկած էր որ Իռլանտայի մէջ Խորհրդարան մը հաստատուելէն ետք, Իռլանտացի երեսփոխանք այլ եւս չբազմին Լոնտոնի Խորհրդարանին մէջ: Հիմակ այս կէտը բարեփոխելով, կը յուսայ աւելի շատ համամիտներ գտնել:

Պ. Կլատսթոն կը պահանջէ նաեւ ընտրական բարենորոգում մը, որուն համեմատ ամեն ընտրող մէկ քուէ միայն ունենայ, մինչ այժմ Անգլիացին այնքան քուէներ ունի որքան բնակարաններ: Կը պահանջէ նաեւ որ երեսփոխանական պաշտօնին տեւողութիւնն, որ այժմ եօթն տարի է, աւելի կարճ լինի, և կը խորհի թէ կարեւոր խնդրոց մէջ՝ ժողովրդեան ստուար զանգուածն աւելի լուսամիտ և անկողմնակալ դատաւոր մ'է քան ուսեալ դասն:

Էքլէսի շրջանակին մէջ (մերձ ի Մանչեսթր), ուր Կլատսթոնեանք այս օրերս աթոռ մը կորզեցին Պահպանողականներէն, ընտրական գործողութեանց միջոցին, ընտրողք հարցուցած էին պահպանողական ընտրելի Պ. Էկէրթընի թէ ինք երբ ընտրուի պիտի պաշտպանէ՞ աշխատութեան տեւողութիւնն օրական ութ ժամու իջեցնելու ծրագիրը: Ընտրողք ըստ մեծի մասին հանքագործներ են այս շրջանակի մէջ. Պ. Էկէրթըն կը պատասխանէ չոր կերպիւ թէ այն տեսակ առաջարկութեան մը ոյժ չի կրնար տալ: Ընդհակառակն ազատական ընտրելի Պ. Ռոպի սիրով յանձն կ'առնու: Ըստ այսմ, Պ. Կլատսթոն իւր բանախօսութեամբ յայտարարեց թէ պատրաստ է ոյժ տալ հանքագործ բանուորներուն աշխատութեան օրական ութ ժամու իջեցնելու առաջարկին, բայց այս մասօք աւելի ընդհանուր ծրագիր մը ներկայացնելէ յառաջ պէտք է խնդիրն հիմնական քննութեան մը ենթարկել:

Պ. Կլատսթոն արդի Երեսփոխանութեան կազմութենէն ի վեր մասնակի ընտրութեանց մէջ իւր կուսակիցներուն շահած աթոռներուն հաշիւը ներկայացնելով, գուշակեց թէ առաջիկայ Երեսփոխանութեան մէջ իւր կուսակցութիւն 80-90 ձայնի մեծամասնութիւն պիտի ունենայ:

—Կլատսթոնեան լրագիրք դիտել կուտան թէ 1886էն ի վեր, յորում կազմուեցաւ արդի Երեսփ. ժողովն, Էքլէսի աթոռն երեսփոխանական 18րդ աթոռն է զոր Կլատսթոնեանք կը կորզեն իրենց հակառակորդներէն: Ակներեւ է ուրեմն որ կարծեաց յեղաշրջում մը կը կատարի ընտրող դասուց մէջ և օրուան վարչութեան վարկն օր ըստ օրէ կը տկարանայ:

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

Ջերնիկովի նահանգին Նախակրթարանաց վարչական խորհուրդն որոշեց թէ յապագային ո՛չ մէկ Հրէի թոյլ տրուի ի աշակերտ ըրկել այս դպրոցներու: Դիտելի է որ ի Ռուսիա գրեթէ ամեն Նախակրթարանք վերջերս կղերին հսկողութեան ներքեւ դրուեցան, և վարժարանաց վերին տնօրէնութիւնն եկեղեցական բարձր իշխանութեանց ձեռքը կը գտնուի բոլորովին:

* * *

Ռուսաբնակ դրամատեարք ընկերութիւն մը կազմեցին՝ բամբակի ընդարձակ մշակութիւններ ընելու համար ի Պուխարա և Ամու-Տարիա գետին ռուսական կողմին վրայ: Ընկերութեան դրամագլուխն է երեք միլիոն րուպլի:

—Ռուսիոյ Շոգենաւային և Առեւտրական Ընկերութիւնք կը պատրաստուի ընդարձակել իւր գործառնութիւններ Սեւ Ծովու մէջ, ուր աւելի շոգենաւեր պիտի բանեցնէ այսուհետեւ:

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՔ ԱԴԱՄԱՆԴԻ ՀԱՆՔԱՑ ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Հարաւային Ափրիկէի Քիմպըրլի քաղաքէն, որ ադամանդի հանքերուն մայրաքաղաքն է, քաշուած հեռագիրներ կարգ մը սնանկութիւններ կը ծանուցանեն: Ունիոն Պանքի սնանկութիւնը մեծ աղէտ մը պատճառեց. Քէփ օվ Կուտ Հօփ Պանքն եւս փակեց իւր դուռներ: Այս անգլ. գաղթականութեան չորս մեծ դրամատուներէն երկուքն եւեթ կանգուն են: Քէփ օվ Կուտ Հօփ դրամատունն, 47 ու կէս միլիոն ֆրանքի դրամագլխով, հնագոյնն էր և զօրեղագոյն կը համարուէր. զի իւր յաճախորդաց մէջ էին Հարաւային Ափրիկէի անգլ. Համալսարանն, անկլիքան առաջնորդարանն և զանազան վարչութիւնք ու բարեգործական հաստատութիւնք: Այս սնանկութիւնք գաղթականական յայտնութեանց և յիմարութեանց արդիւնք չեն, այլ ոսկւոյ և ադամանդի շահագործներուն եղած փոխատուութեանց, որք անկարող եղած են իրենց պարտքերը վճարել, յուսացուածին չափ բան հանուած չլինելով հանքերէն: Տագնապը փետր. ամսուն ծագած էր, և յայնմհետէ սաստկացաւ: Անհամար հանքային ընկերութիւնք կազմուած էին այնպիսի յոյսերով զորս դառն իրականութիւնը շուտ ցրեց: Անգլիացիք սովորութիւն մ'ունին որ իրենց քով պատրաստ դրամ չեն պահեր. կամ արժեթուղթ կը գնեն և կամ տոկոս առնլու համար դրամատուն մը կը դնեն, և ամենափոքր գումարներն անգամ իրենց սեղանաւորին վրայ չեքով կը վճարեն: Երբ այն դրամատունք կը սնանկանան, կը հասկցուի թէ անգլիացի հասարակութիւն մը իւր աւելորդ դրամը միայն չի կորուսաներ, այլ իւր բովանդակ հարստութիւնն, և տագնապը սովորականէն աւելի սաստիկ կը լինի: Ի Քէփ Թաուն՝ Բարեյուսոյ մայրաքաղաքին մէջ, այն աստիճան անվստահութիւն կը տիրէ որ ամեն ոք իւր դրամն ետ քաշելու համար խնայողութեան սնտուկները պաշարած է, և կառավարութիւնն հարկ կը համարի առժամանակեայ օգնութիւն մ'ընել այս սնտուկներու և ուրիշ վարանոտ դրամատուներու՝ դժուարին վայրկեանն անցունելու:

* * *

Տարօրինակ դիպուածով մը, գողեր մտան Քէփ օվ Կուտ Հօփ Պանքին Քիմպըրլիի ճիւղին մէջ և 100,000 ֆրանքի գումար մը առին տարին ճիշդ այ'ն գիշերն որոյ հետեւեալ օրը պիտի սնանկանար դրամատունը: Գողերն ստորերկրեայ ճանբայ մը բացեր էին մինչեւ դրամատունն, ու պատը ծակեր էին, և իրենց նպատակին հասեր էին ճիշդ վայրկենին, փորձով ցոյց տալով թէ պանքայի մը մէջ կանխաւ դրամ դնելն անհրաժեշտ պէտք մը չէ պանքայէ մը դրամ քաշել հանելու համար, և մինչեւ իսկ աւելի շահաւոր է այս ձեւակերպութեանց առաջինը զանց ընել բոլորովին:

ՊՐԱԶԻԼԻՈՅ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Երբ Պրազիլիա հանրապետութիւն եղաւ, յայտարարեցաւ թէ պրազիլիացի գործիչներ այս մեծ փոփոխումն ըրած են յօգուտ քաղաքական պարկեշտութեան և ազատութեան: Իբր թէ Տոմ Փետրօ կայսեր նման լուսամիտ և յառաջդիմասէր վեհապետի մը իշխանութեան ներքեւ երբեք փափաքելի կացութիւն չունէին եղեր, և հանրապետականք ամեն բան պիտի բարւոքէին եղեր: Նախկին դրութեան բարձմամբ ամեն զեղծմունք պիտի վերնային, և նոր կեանք, նոր ոգի պիտի առնուր երկիրն: Այս խոստմանց մեծ արժէք չէին տար անոնք որ հիւսիսային, կեդրոնական և հարաւային Ամերիկայի կարգ մը հանրապետութեանց անկարգ վիճակին տեղեակ են, և ահա Պրազիլիոյ համբաւեալ հանրապետութիւնն ալ անոնցմէ աղէկ բան մը չի հանդիսանար: Պրազիլիա դաշնակցային հանրապետութիւն մ'եղաւ, յորում անձնիւր նահանգ՝ Միացեալ Նահանգաց նման՝ իւր գործերն ինքնօրէն ձեւով ինք կը վարէ, եւ միայն հանրային պիտոյից համար դաշնակցեալ կը գտնուին ինքնավար նահանգներ: Այս նահանգաց կարեւորագոյններէն մին է Ռիօ-Կրանտէ-տօ-Սուլ, յորում տիրող վիճակն եթէ միւս նահանգաց վիճակին յայտարար է, կ'երեւի թէ կատարեալ անիշխանութիւն և բռնապետութիւն յաջորդած են Պրազիլիոյ կառավարական նախորդ դրութեան: Փորթօ Ալլէկրէի լրագիրք կը պատմեն թէ իշխանութիւնք կը խեղաթիւրեն ընտրական ցուցակներն, հազարական օրինաւոր ընտրողներ կը զրկեն քուէարկութեան իրաւունքէ, անոնց տեղ նշանակելով անչափահասներ, կամ անխելահաս մարդիկ որք կարդալ գրել չգիտեն. կառավարութիւնն ուղղակի կը ճնշէ ընտրողաց վրայ, իւր հակառակորդներուն սպառնալով աքսոր կամ բռնի զինուորագրութիւն, որպէս զի հաստատեալ նոր վարչութեան հակառակ ընթացքի մէջ չգտնուին: Այս պայմանաց մէջ, ընտրողաց հազիւ երկու հինգերորդ մասը քուէ տուած են վերջին ընտրութեան մէջ: Պրազիլիոյ քաղաքական յեղափոխումը վիճակի փոփոխում մը եթէ արտադրած է, այն ալ աւելի չարափոխութիւն է քան բարեփոխութիւն:

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՆԱՒԱՅԻՆ ՁԵՌՆԱՐԿ

«Արեւելեան Շոգենաւային Ընկերութիւն» անուամբ նաւային նոր ձեռնարկութիւն մը ի գլուխ կ'ելնէ Ռուսիոյ մէջ: Նոր Ընկերութեան դրամագլխին 60 առ 100ը ռուսական է, 40 առ 100ն անգլիական. կեդրոնավայրն է յՕտեսա: Առաջին երկու շոգենաւերն Անգլիոյ մէջ կը շինուին, և այնպէս կը յօրինուին որ երկաթուղւոյ ամբողջ շինուածանիւներ կարենան փոխադրել ի Վլատիվոսթոք, Խաղաղական ովկէանու ռուսական նաւահանգիստ: Ամբողջ շոգեշարժ կառքեր հանգիստ պիտի տեղաւորուին այս շոգենաւերու մէջ, որք իրենց բեռներն ուղղակի Վլատիվոսթոք պիտի փոխադրեն, առանց ուրիշ շոգենաւերու յանձնելու ի Սինկափոր և ի Նակասաքի: Նաեւ այս շոգենաւեր պիտի կարենան փոխադրել 1,000 զօրք կամ գաղթական և կամ դատապարտեալներ, զորս ռուս կառավարութիւնք մերթ ընդ մերթ կը զրկէ ի Սաղալինէն, Նորն ովկէանու մէջ: Ռուսական դրօշ պարզող ամեն առեւտրական նաւու համար Սուէզի ջրանցքին տրուելիք տուրքը ռուս կառավարութիւնն ինք կը վճարէ:

ԵՂԵՌՆԱԿԱՆ ԴԱՏ ՄԸ Ի ԶՈՒԻՑԵՐԻԱ

Լօզանի եղեռնական ատեանին առջեւ հետաքրքրաշարժ դէպք մը պատահեցաւ անցեալ շաբթուն: Պլան անուն մարդ մը կը դատուէր, որ խելագարութեան վայրկեան մը մէջ իւր երեք փոքրիկ զաւակներն սպանած էր: Ցեմաքրայոց երեք բժիշկներ միաձայնութ յայտարարած էին թէ այս մարդ իւր ըրածին գիտակցութիւնը չունէր և պատասխանատու չէր կրնար համարուիլ: Ըստ այսմ, ընդհանուր դատախազն ալ ետ կեցած էր պատիժ պահանջելէ:

Բայց և այնպէս, երդուեալք, յետ խորհրդակցութեան, վճռեցին թէ մարդը պատասխանատու կը ճանչեն, և մեղմացուցիչ պարագայ բնաւ չեն տեսներ:

Ընդհանուր դատախազն, յայտնապէս կըրթած, ոտք ելաւ մեծաւ դժկամակութեամբ և ըսաւ. «Իմ պաշտօնավարութեանս սկիզբէն ի վեր, առաջին անգամն է որ ցկեանս դատապարտութիւն մը պահանջելու հարկին մէջ կը գտնուիմ: Պէտք է խոնարհիլ երդուելոց վճռոյն առջեւ: Բայց ներուի ինձ ըսել թէ գոհ պէտք է լինինք որ մեր գաւառին մէջ մահու պատիժը ջնջուած է. ապա թէ ո՛չ պիտի հարկադրուէինք գլխատման դատապարտել մը զոր հինգ բժիշկներ անպատասխանատու ճանչցած են միաձայնութ»:

Դատարանը ցկեանս բանտարկութեան դատապարտեց խելագար հայրը:

ԵՐԵՍՓ. ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՔ Ի ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Յունաստանի երեսփոխանական ընտրութեանց վրայ երէկ իրիկուն եկած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Պ. Թրիքուփիսի կուսակցութիւնը ջախջախիչ պարտութիւն մը կրած է, և երեսփոխանական աթոռներուն հազիւ մէկ երրորդը շահելով, մինչ երկու երրորդը շահած է հակառակորդ Պ. Տէլեանիսի կուսակցութիւնն:

Ինչպէս յայտնի է, այս հակառակորդ կուսակցութիւն հակառակ էր օրուան խնդրոց մէջ Պ. Թրիքուփիսի զգուշաւոր ընթացքին, և աւելի յանդուգն ընթացք մը կը ջատագովէր: Այս նոր ընտրութեանց հետեւութեամբ Պ. Տէլեանիսի յիշխանութիւն անցնիլն եւրոպեան կարեւորութենէ զուրկ չի կրնար լինիլ, խորհելով թէ մի քանի տարի յառաջ Պ. Տէլեանիսի իշխանութենէ իյնալն եւրոպեան Տէրութեանց կողմէ ի գործ դրուած ճնշման ուղղակի արդիւնքն եղած էր: Ընտրութեանց այս արդիւնքով, իրերը կարի հետաքրքրաշարժ և շահեկան երեւոյթ մը կ'առնուն Յունաստանի մէջ:

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Փիլիպէէ կը գրեն առ Մօն. Օրիանթալ թէ Թուրքերէն յորջորջուած գիւղերուն անունները պուլկարերէնի կը վերածուին: Օրինակի համար, Խամպալիի շրջանակին մէջ Կիւրիւմլի գիւղն անուանուած է Քրումովօ.—Ի Սօֆիա, Նախակրթարանք փակեցան ցնոր տնօրէնութիւն, որովհետեւ կարմրախտի սաստիկ համաճարակ մը կը տիրէ, որ շատ կոտորած կ'ընէ.—Ի Սթանիմաքա, ուր ժողովուրդը 10,000 Յոյներէ և 3,000 Պուլկարներէ կը բաղկանայ, քաղաքային ընտրութիւնք անսովոր հնարքով մը կատարուած են որ մեծամասնութիւնը Պուլկարաց կողմը մնացած է:

ՓՈՐԹՈՒԿԱԼ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

Օփորթոյի փորթուկեզ քաղաքին ժողովրդական անուն լրագիրը կը գրէ թէ Փորթուկալի և Անգլիոյ խնդիրներն իրաւարարութեան ենթարկելու գաղափարը մեծ հաւանականութիւն ունի յաջողելու. «որովհետեւ Անգլիոյ կաթոլիկ Լորտերն այս իրաւարարութեան առաջարկին մէջ Լեւոն ԺԳ. Պապին ներշնչումը տեսնելով, սիրով պիտի հաւանին»:

Օփորթոյի լրագիրը կ'երեւի մոռցած է թէ բողոքական Անգլիոյ 555 Լորտերէն հազիւ 15—20ը կաթոլիկ են:

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Ֆրանսական կառավարութեան պաշտօնապէս իմաց տրուեցաւ թէ առաջիկայ ամրան մէջ ռուսական նաւատորմը Թուլոն պիտի այցելէ: Մինչեւ այն ժամանակ Միջերկրականի ֆրանսական նաւատորմը, ընդ հրամանատարութեամբ Տիրեէ ծովակալին, Թուլոն վերադարձած պիտի լինի: Ֆրանսացիք յոյժ փայլուն ընդունելութիւն մը պիտի ընեն ռուս սպաներուն և նաւաստիներուն:

ԻՏԱԼԵԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄ

Լովէրա-Մարիա ծովակալը պատերազմական ատենի առջեւ պիտի դատուի, 105 թնդակիր Թորփիլանաւուն ամբողջովին ընկղմելուն և Ռուճէրօ տի Լաուրիա մարտանաւուն 69 թնդակիր Թորփիլանաւուն բախելուն պատճառաւ, որք նաւային արշաւանքի պակասութեան կը վերագրուին:

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Նախարարապետ Պ. Քրիսփի այս օրերս Ումպէրթօ թագաւորին պիտի ներկայանայ Մոնցայի դղեկին մէջ, յԻտալիա, և Վիլհէլմ Բ. կայսեր մէկ ինքնագիր նամակը պիտի մատուցանէ Ն. Վեհափառութեան: Պ. Քրիսփի հետ ընդհանուր խորհրդակցութիւն մը պիտի ունենայ օրուան քաղաքական խնդրոց վրայ:

ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ Յ'ԱՄԵՐԻԿԱ

Հակառակ ամեն ազդարարութեանց, հարաւային Թիրոլի Աւստրիոյ հպատակ Իտալացիք կը շարունակեն գաղթել ի Պրազիլիա: Անցեալ կիրակի օրն ալ 180 անձինք Ռովէրէտոյէ ճամբայ ելան Պրազիլիա երթալու համար: Միացեալ Նահանգաց կառավարութիւնը կը դժկամակի ընդունիլ իտալացի գաղթականներ, որոց մէջէն շատ մը աւազակաբարոյ մարդիկ կ'ըլլան, որք անհելի ոճիրներ կը գործեն, և կը ցնցեն ամերիկեան հանրային խիղճն, որպէս այս օրերս պատահեցաւ ի Նիւ-Օրլէանս:

Լեհաստանի լրագիրք կը ծանուցանեն թէ լեհ գիւղացիներն ի գաղթականութիւն մղելու համար կարգ մը մարդիկ ամեն տեսակ խաբէութեանց ու նենգութեանց կը դիմեն, որոց շատ մը գիւղացիներ զոհ կ'երթան: Ուստի, խիստ քննութիւն կը պահանջեն, ինչպէս Կալիցիոյ մէջ կատարեցին աւստրիական իշխանութիւնք:

«ՎԵՐԵԼՔ Յ'ԱՐԱՐԱՏ». — Հետաքրքրաշարժ համբորդութիւն Անգլիոյ Երեսփ. ժողովոյ արեւելասէր անդամ և պերճախօս ատենաբան մեծայարգ Պ. Ճէյմս Պրայսի ի Կովկասիա և ի Հայաստան գաւառս, առաջին անգամ Մասեաց գագաթն ելնելն, և այցելութիւնն յԷջմիածին:—Հեղինակ՝ Պ. ՃԷՅՄՍ ՊՐԱՅՍ, Թարգմանիչ՝ Գ. Յ. Բարազեան: Գին 4 ղրուշ: Պաղտատլեան ընտիր տպագրութիւն:
Կեդրոնատեղի՝ Զարդարեան Գրատուն:

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՄՕՐ ՄԸ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

(Շարունակութիւն երէկի Թիւէն և վերջ)

—Օ՜հ, այո՛, այո՛, ըսաւ մայրը, կը ճանչնա՛մ, ապահո՛վ եմ:

—Տղադ քանի՞ տարեկան էր:

—Մէկ տարեկան, վեց ամսէ ի վեր կը ժպտէր, և առաջին անգամ ըլլալով երէկ իրիկուն մայրիկ ըսաւ:

—Մէկ տարեկան տղոց սրահը տանիմ զքեզ, բայց ի՞նչ պիտի տաս ինձ:

—Ի՞նչ մնաց վրաս որ տամ, հարցուց մայրը. կը տեսնէք որ բան մը չկայ. բայց եթէ կ'ուզէք որ բոպիկ ոտքով աշխարհիս մինչեւ անդին ծայրը քալեմ, կը քալեմ:

—Աշխարհիս ծայրը երթալը ինծի օգուտ չունի, պատասխանեց պառաւը չոր ձայնով մը. բայց եթէ տաս ինձ երկայն ու գեղեցիկ մազերդ իմ գորշ մազերուս տեղ, ուզածդ կը կատարեմ:

—Ա՞դ է ուզածդ, ըսաւ խեղճ կինը: Ա՛ռ, ա՛ռ:

Եւ տուաւ անոր իւր երկայն ու գեղեցիկ սեւ մազերն, և ընդունեցաւ ի փոխարէն անոր գորշ մազերը:

Մտան այն ատեն Մահուան մեծ ու տաք ջերմանոցին մէջ, ուր ծաղիկք, տունկք, ծառք և թուփք իրենց տարիքին համեմատ շարուած ու դասաւորուած են:

Կային ամբուլներ ապակեայ զանգակներու տակ, ջրային տունկեր որք աւազաններու երեսը կը լողային, ոմանք թարմ և առողջ, այլք հիւանդ ու կիսավին խամրած: Ջրի օձեր այս վերջիններուն փաթթուելով կը պառկէին, և սեւ խեցգետիններ անոնց ցօղուններէն վեր կը մագլցէին: Վերջապէս խեղճ մայրն հասաւ մանկանց սրահը:

—Հոս է. ըսաւ պառաւը:

Այն ատեն մայրն սկսաւ սիրտերուն բաբախումները մտիկ ընել եւ շօշափել բաբախող սրտերը:

Այնչափ անգամ իւր ձեռքը դրած էր Մահուան յափշտակած այդ խեղճ պզտիկ էակին սրտին վրայ, որ միլիոնաւոր սիրտերուն մէջ կրնար ճանչնալ իւր զաւկին սրտին բաբախումը:

—Ահաւասի՛կ, ահաւասի՛կ, աղաղակեց վերջապէս ձեռքերն երկնցնելով պզտիկ կակտենիի (cactus) մը վրայ որ մէկ կողմ կը հակէր, ազազուն:

—Մի՛ դպչիր որդւոյդ ծաղկին, ըսաւ պառաւը, բայց հոս մօտը կեցիր: Մահը պիտի գայ քիչ ատենէն. երբոր գայ հոդ, թող մի՛ տար որ փրցնէ այդ տունկը. թէ որ ընդդիմանայ, սպառնացիր որ երկու ծաղիկ ալ դուն պիտի փրցնես. կը վախնայ այն ատեն, որովհետեւ, որպէս զի կարելի ըլլայ փրցնել տունկ մը, ծաղիկ մը կամ ծառ մը, պէտք է որ հրաման տայ Աստուած. եւ Մահը պատասխանատու է Աստուծոյ բոլոր մարդկային տունկերուն համար:

—Ա՜հ, Աստուա՛ծ իմ, ըսաւ մայրն, ինչո՞ւ այսպէս կը մսիմ:

—Մա՛հն է որ ներս կը մտնէ, ըսաւ պառաւը, կեցի՛ր հոդ եւ յիշէ՛ ինչ որ քեզ ըսի:

Եւ պառաւը խոյս տուաւ:

Քանի որ Մահը կը մօտենար, մայրն աւելի ցուրտ կը զգար:

Չէր կրնար տեսնել զայն, բայց հասկցաւ որ իւր առջեւն եկած կեցած էր:

—Ի՞նչպէս կրցար մինչեւ հոս ճամբան գտնել, հարցուց Մահը. ի՞նչպէս մանաւանդ ինձմէ առաջ կրցար հոս հասնիլ:

—Ես մա՛յր եմ, պատասխանեց կինը:

Եւ Մահն իւր ոսկրուտ բազուկն երկնցուց դէպի փոքր կակտենին. բայց մայրն իւր թեւերով ծածկեց զայն այնպէս ուժով և այնպէս զգուշութեամբ, որ անոր և ոչ մէկ տերեւին վնաս հասցուց:

Այն ատեն Մահը փչեց մօրը ձեռքերուն վրայ, և կինն զգաց որ այս շունչը ցուրտ էր որպէս թէ մարմարեայ շրթունքէ մը ելնէր:

Իւր մկանունքը թուլցան, իւր ձեռքերը տունկէն բաժնուեցան, անզօր և սառուցեալ:

—Անմի՛տ, ըսաւ Մահը, դուն ինձ դէմ չես կրնար մաքառիլ:

—Ոչ, բայց Աստուած կրնա՛յ, պատասխանեց մայրը:

—Ես անոր հրամանները միայն կը կատարեմ, ըսաւ Մահը: Ես իւր պարտիզպանն եմ, կ'առնեմ այն ծաղիկներն և ծառերը զորս նա տնկած է երկրի վրայ և արքայութեան մեծ պարտիզին մէջ նորէն կը տնկեմ զանոնք:

—Տո՛ւր ինձ զաւակս, ըսաւ մայրը լալով ու պաղատելով, եւ կամ իմ ծառս ալ մէկտեղ փրցուր:

—Անկարելի է, ըսաւ Մահը, դուն դեռ երեսուն տարիէն աւելի ունիս ապրելու:

—Երեսո՛ւն տարիէն աւելի, աղաղակեց մայրը յուսահատած. ի՛նչ ընեմ, ո՛վ Մահ, այդ երեսուն տարիները: Աւելի երջանիկ մօր մը տո՛ւր զանոնք, ինչպէս արիւնս տուի ես մացառին, աչքերս լճին, մազերս պառաւին:

—Ոչ, ըսաւ Մահը. Աստուծոյ հրամանը այսպէս է, եւ ես չեմ կրնար զայն փոխել:

—Այն ատեն, ըսաւ մայրը, տեսնենք մենէ ո՞վ գլուխ պիտի ելնէ: Ո՛վ Մահ, եթէ դպչիս իմ զաւկիս տունկին, բոլոր այս ծաղիկները կը փրցնեմ:

Եւ ձեռքերուն մէջ բռնեց երկու մատաղ փուքսիաներ (fuschsia):

—Մի՛ դպչիր այդ ծաղիկներուն, գոչեց Մահը, կ'ըսես թէ դժբաղդ ես, և ուրիշ մայր մը քենէ աւելի դժբաղդ կ'ուզես ընել. որովհետեւ այդ երկու փուքսիաները երկու երկուորեակներ են:

—Ա՜հ, ըսաւ խեղճ մայրը:

Եւ ձեռքէն թող տուաւ երկու ծաղիկները:

Լռութիւնը պահ մը տիրեց. այդ միջոցին կարծես թէ Մահը կ'սկսէր գութ զգալ:

—Ահաւասիկ, ըսաւ Մահն երկու աչուոր ադամանդներ ներկայացնելով մօրն, ահաւասիկ աչքերդ. լճին մէջէն անցած ատենս գտայ զանոնք. ա՛ռ, հիմայ առաջուընէ շատ աւելի պայծառ ու գեղեցիկ են: Ես կը դարձնեմ քեզ զանոնք. նայէ՛ այդ խորունկ ջուրին մէջ որ քովէդ կը վազէ: Պիտի ըսեմ քեզ անուններն այն ծաղիկներուն զորս փրցնել կ'ուզէիր, և պիտի տեսնես հոն այդ երկու տղոց ամբողջ ապագայն, ամբողջ մարդկային կեանքը: Պիտի իմանաս այն ատեն թէ ի՛նչ էր քանդել ուզածդ. պիտի իմանաս թէ ի՛նչ էր ոչնչացնել ուզածդ:

Եւ, իւր աչքերն առնելով, մայրը նայեցաւ ջուրին մէջ:

Սքանչելի տեսարան մըն էր տեսնել թէ ի՛նչ երջանկութեան և բարեգործութեան ապագայ մը սահմանուած էին այդ երկու էակները զորս քիչ մնացած էր բնաջինջ ընէր:

Անոնց կեանքը կ'անցնէր ուրախութեան մթնոլորտի մը մէջ, բիւրաւոր օրհնութեանց մէջտեղը:

—Ա՜հ, մրմնջեց մայրը ձեռքերն աչքին տանելով, քիչ մնաց յանցաւոր պիտի ըլլայի:

—Հիմա տե՛ս, ըսաւ մայրը:

Երկու փուքսիաներն անհետացած էին և անոնց տեղը, փոքր կակտենի մը կը տեսնուէր որ տղու մը ձեւը կ'ըստանար հետզհետէ. յետոյ տղան կը մեծնար և երիտասարդ մը կ'ըլլար բորբոքեալ կիրքերով լցուած. իւր կեանքը լի էր արցունքով, կեղեքումով, տանջանքով.—Վերջապէս անձնասպան կ'ըլլար:

—Ա՜հ, Աստուա՛ծ իմ, ո՞վ է ասիկա, հարցուց մայրը:

—Քու տղա՛դ է, պատասխանեց Մահը:

Խեղճ մայրը հեծեծանք մը արձակեց և գետին ինկաւ:

Յետոյ, պահ մը վերջը, բազուկներն երկինք վերցնելով:

—Աստուած իմ, ըսաւ, քանի որ զայն առի՛ր, պահէ՛ զայն: Ինչ որ կ'ընես դու, լաւ կ'ընես:

Մահն այն ատեն ձեռքն երկնցուց պզտիկ կակտենիին:

Բայց մայրը մէկ ձեռքով անոր թեւը բռնեց, և միւսով, իւր աչքերն անոր դարձնելով,

—Կեցի՛ր, ըսաւ, չտեսնե՛մ անոր մեռնիլը:

Եւ խեղճ մայրը դեռ երեսուն տարի ապրեցաւ, կոյր բայց համակերպեալ:

Աստուած հրեշտակաց դասին մէջ դրած էր մանկիկը.—մայրը մարտիրոսներու կարգը դրաւ:

ԱՆՏԷՐՍԸՆ
Թարգմ. Ա. Զ.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՌ ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՍ

Ազգային Ժողովոյ Զ. նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Ուրբաթ, 19 Հոկտեմբեր, ի Խորհրդարան Ղալաթիոյ։

Ատեանը պիտի բացուի ժամ ճիշդ 7ին և փակուի 10ին։

Կը հրաւիրեմք Ազգային Երեսփոխանները որ հաճին առանց զանցառութեան ներկայ գտնուիլ։

Մնամ յարգանօք
Ազգ. Ժողովոյ Բ. Ատենապետ
Բ. ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ

17 Հոկտեմբեր 1890

ՕՐԱԿԱՐԳ

Հրաժարումն Կրօնական և Քաղաքական Ժողովոց։

Ատենադպիր
Մ. Ց. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ ԺՈՂՈՎՈՑ ԵՐԵԿԻ ՆԻՍՏԸ

Եկեղեցական Համագումար Ժողովը երէկ ի նիստ գումարեցաւ ի Պատրիարքարան ընդ առժամեայ նախագահութեամբ Գեր. Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Յովհաննէսեանի, — որովհետեւ Ամեն. Խրիմեան Սրբազան նիստը բացուելէն յետոյ եկաւ, — և ատենապետութեամբ Գեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս Ալէաթճեանի։

Ներկայ էին նաեւ Գեր. Մատթէոս եպիսկոպոս Իզմիրլեան, Գեր. Գարեգին եպիսկոպոս Սրուանձտեանց և տասնըչորս վարդապետք ու տասներեք քահանայք։ Ցիսուն հրաւիրագրեր ուղղուած էին որոց 32 եկեղեցականք միայն անձամբ պատասխանած էին։

Ատեանը բացուեցաւ ժամ 7 ին սովորական աղօթքով և յետ ատենական գործողութեանց՝ կարդացուեցաւ Բ. Դրան պաշտօնագիրն ի մասին Պատրիարքարանի առանձնաշնորհմանց խնդրոյն, որոյ պարունակութիւնն արդէն հրատարակեցինք մեր երկուշաբթի աւուր թուով։

Ցաւարտ ընթերցման, ժողովը որոշեց յանձնարարել իւր մէջէն արդէն կազմեալ մասնաժողովին՝ որպէս զի այդ պաշտօնագիրն ուսումնասիրելով տեղեկագիր մը բերէ իրեն։ Նոյնպէս յանձնարարեց մասնաժողովին քանալ և կարդալ գաւառներէ ու այլ և այլ կողմերէ եկած այն նամակներն որք ցարդ գոց կը մնան, Պատրիարքարանի մէջ բացող մը չգտնուելով։ Ատեանը փակուեցաւ ժամ 8½ին։

Եկեղեցական Համագումար Ժողովոյ կողմէ արդէն կազմեալ մասնախումբը կը կազմեն Ամեն. Խրիմեան Սրբազան, Գեր. Խորէն արքեպիսկոպոս Նար-Պէյ, Գեր. Մատթէոս եպիսկոպոս Իզմիրլեան, Գեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս Ալէաթճեան, Գեր. Գարեգին եպիսկոպոս Սրուանձտեանց, Գեր. Ներսէս Ծ. վրդ. Արսլանեան, Արժ. Յովհաննէս Ծ. վրդ. Արշարունի, Արժ. Սահակ Աւագ քահանայ Տ. Սարգսեան և Արժ. Յովհաննէս Աւագ քահանայ Մկրեան։

Պատրիարքական Փոխանորդ Գեր. Ներսէս Ծ. վարդապետ Արսլանեան ներկայ էր երեկի Եկեղեցական Համագումար Ժողովոյ նստին։

Համագումար Ժողովը, և Ազգային Ժողովոյ Մայր Դիւանն որ երէկ Պատրիարքարան կը գտնուէր, մերժեցին Ն. Գերապատուութեան հրաժարականն ի Փոխանորդութենէ, խնդրելով որ չթողու իւր պաշտօնը։ Սակայն Տ. Ներսէս վարդապետ անձնական տկարութեան պատճառաւ պնդեց իւր հրաժարականին վրայ։

ԱՐՈՒԵՍՏԱՆՈՑ ԲԵՐԱՅԻ

Բերայի ազգային Արուեստանոցի Տեսչութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել իւր ազնիւ յաճախորդաց որ յառաջիկայ Նոյեմբեր 1էն սկսեալ նորոյթի և հրջազգեստի (Modes et Confection) տնօրինութիւնը պիտի վարէ Տիկին Ֆրիւժիէ, իւր հետ ունենալով սոյն արհեստի մէջ վարժ օժանդակներ։

Տիկին Ֆրիւժիէ որ քանի տարիէ ի վեր հաստատուած կը գտնուի Բերայի մէջ, շատերուն արդէն ծանօթ է իւր ճարտարութեամբ, իբր Փարիզի առաջնակարգ դերձակուհիներէ մին։

Հետեւաբար ազնիւ յաճախորդք կրնան կատարելապէս ապահով լինել որ այս ճիւղի վերաբերեալ իրենց պատուէրներն եւս պիտի գործադրուին յետ այսօրիկ՝ ճշդութեամբ և աւելի կատարելագործեալ պայմաններով։ 1—4

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Քաղաքապետութեան ժողովոյ անդամ անուանեցաւ Պարացի Ջէհիրզատէ Ահմէտ պէյ։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Կիւլպէնկեան ընկերութեան Պաղտատի գործակատար՝ վաճառական Գույումճեան Քերովբէ էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Մէքքէի նուիրական վայրերու տնօրէն Վէհպի պէյի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Օսմանիէ Նշանդին Մէքթուպճի Ապտիւլգատէր էֆէնտիի և ի Պաղտատ Հըլէի կողմը շինուած թումբերու երկրաչափ Պ. Շնոտէրֆըրի։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը, Դատական Վսեմ. Նախարարն և Քաղաքապետ Ըըտվան պէյ երէկ յաջորդաբար կայս. պալատ գնացին և Վեհ. Սուլթանէն ինչ ինչ հրամաններն ստանալէ յետոյ, իրենց պաշտօնատեղիները դարձան։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Արտաքին գործոց Նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշա երէկ իրիկուն Մեծ-Եպարքոսին քով գնաց և ինչ ինչ խնդիրներու վրայ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Ն. Բարձրութեան հետ։

—Ելմտական Նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշա եւս երէկ իրիկուն Բ. Դուռը գնաց և ինչ ինչ խնդրոց վրայ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Ոստիկանութեան Նախարար Նազըմ պէյ երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Քաղաքապետ Ըըտվան պէյ երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Ներքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և խորհրդականին հետ։

—Աւստրիական դեսպան Պառոն տը Քալիչէ երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Երէկ, Ելմտական Նախարարութեան պաշտօնատան մէջ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարեցաւ ընդ Նախագահութեամբ Նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշայի և խորհրդակցութիւններ կատարեց գաւառաց մէջ գտնուած [illegible] հանքերու մասին եղած ինչ ինչ խորհուրդներու գործադրութեան վրայ։

Սոյն յանձնաժողովը կը կազմէին Անտառաց և հանքաց ընդհանուր տնօրէն Գույումճեան Պետրոս էֆէնտի, անտառաց մասնագէտներու ժողովոյ Նախագահ Նաղիֆ պէյ, հաշուակալ Մուհիէտտին պէյ, դիւանապետ Ջիհատ պէյ, հանքերու մասնագիտաց ժողովոյ Նախագահ Պ. Վայս և անդամ Պ. Քոլան։

Այտընի նահանգին հանքերու տնօրէն Գատրի էֆէնտի, որ արձակուրդով մայրաքաղաքս կը գտնուի, յանձնաժողովոյ կողմէ հրաւիրուելով բացատրութիւններ առնուեցան իրմէ այդ հանքերու նկատմամբ։

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ներքին գործոց Նախարար Վսեմ. Միւնիր փաշա երէկ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին քով գնաց և խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ։

Սոյն խորհրդակցութեան ներկայ գտնուեցան նաեւ Պէյլիքճի Րայիֆ պէյ, Լոզոֆէթ պէյ և Եէնիտունեա Տիմիդրաքի էֆէնտի։

Թուրք լրագիրք կըսեն թէ այս խորհրդակցութեան նիւթն էր Յունաց Պատրիարքարանի խնդիրը։

ՍԵԼԱՆԻԿ-ՄԱՆԱՍՏԸՐԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Երէկ Բ. Դրան կողմէ Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան յանձնուեցաւ այն կայս. Ֆէրմանն, որով Սելանիկ-Մանաստըրի երկաթուղւոյ շինութեան համար մենաշնորհ կը տրուի Պ. Քաուլայի։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆՆ

Ֆրանսական դեսպան Մոնդէպէլլօ կոմսն երէկ կայս. պալատ գնաց և Վեհ. Սուլթանին ներկայանալով, արժանացաւ Ն. Վեհափառութեան մեծարանաց։

Մոնդէպէլլօ կոմսն, որ վաղը մայրաքաղաքէս պիտի մեկնի արձակուրդով, կայս. պալատէն ելնելով Բ. Դուռը գնաց և հոն իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. Խորհրդականին։

ՊԱՌՈՆ ՏԸ ՄՈՐԲԻՒՐԿՕ

Լոյտի ընկերութեան վարչական ժողովոյ նախագահ Պառոն տը Մորբիւրկօ՝ ընկերակցութեամբ նոյն ընկերութեան մայրաքաղաքիս տնօրէն Պ. Ֆորնիի՝ երէկառաւօտ Նէնիգիւզ գնաց և այցելութիւն տուաւ Ելմտական Նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշայի և արարողապետ Վսեմ. Միւնիր փաշայի։

Պառոն տը Մորբիւրկօ ու Պ. Ֆորնի անկից ի Սթենիա պարսկական դեսպանատունը գնացին, ուր դեսպան Միրզա Մոհսին խանի կողմէ ճաշ մը տրուեցաւ ի պատիւ Պառոնին։ Սթենիայէն ելնելով Բերա գացին ուր այցելութիւն տուին պապական նուիրակ Տ. Պոնէթթիի։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆԿԵԼԱՆՈՑ

Համազգային անկելանոցի հաստատութեան համար կազմեալ յանձնաժողովը երէկ ի նիստ գումարեցաւ Մալիյէի մէջ ընդ նախագահութեամբ նախարար Վսեմ. Յակոբ փաշայի։ Սոյն յանձնաժողովը կը կազմէին Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Վսեմ. Րաիֆ փաշա, Զինուորական Քննիչ Յանձնաժողովոյ անդամ Ֆէրիդ Թէվֆիք փաշա, Օսմ. կայս. Պանքային ընդհ. տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընդ, Վսեմ. Արիֆ էֆ. Ունճեան, Առեւտրական Սենեկին նախագահ Վսեմ. Ազարեան էֆէնտի, Քաղաքապետութեան ժողովոյ անդամ Քեամիլ էֆէնտի, Առեւտրական Սենեկի փոխ-նախագահ Պասմաճըզատէ Ֆէրիտ պէյ, «Էգլիզներու, կտրոններու և «Էրկիններու տնօրէն Պ. Պաքէր, Պ. Թուպինի և Պ. Մավրոկորտատօ։

Նախ և առաջ կարդացուեցաւ անկելանոցի հաստատման հրամայող կայս. Իրատէն, յետ որոյ խորհրդակցութիւններ կատարուեցան և որոշուեցաւ յառաջիկայ երեքշաբթի օր վերստին ի նիստ գումարիլ։ Խորհրդակցութիւնք տեւեցին կէս ժամու չափ։

Առեւտրական տնօրէն Իսմայիլ պէյ եւս թէեւ սոյն նստին հրաւիրուած էր, սակայն հրաւիրագիրը ժամանակին ստացած չըլլալով, չէր կրցած ժամանակին հասնիլ։

Իտալական հպատակ վաճառական Քէղապճէր օղլու Եուսէֆ էֆէնտի, որ նոյնպէս անդամ կարգուած էր նոյն յանձնաժողովին, իւր զբաղմանց և ի մօտոյ Եւրոպա ուղեւորելուն պատճառաւ հրաժարած էր։ Յանձնաժողովս այս հրաժարականն ընդունած ըլլալով ուրիշ մը պիտի անուանէ իբրեւ յաջորդ Եուսէֆ էֆէնտիի։

ՕՍՄ. ՆՈՐ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍ

Ելմտական նախարարութիւնն հրահանգ ուղղած է ի Լոնտոն, Սիւլէյման Սուտի էֆէնտիին և Նամիգ պէյին՝ փութացնել օսմ. նոր պարտատոմսից տպագրութիւնը։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հալէպէն եկած հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն, Հոկտեմբեր 15ին եւս նոյն քաղաքին մէջ հնտախտի որ և է դէպք չէ պատահած և միայն առաջուան բռնուածներէն երկու մահեր պատահած են։ Պիլան գաւառակի Ալայպէյլի գիւղին մէջ եւս մէկ մահ մը պատահած է հնտախտէ. իսկ Անտիոքի մէջ Հոկտեմբեր 11ին 13 հոգի մեռած են հնտախտէ, 12ին՝ 13 և 13ին՝ 23։

Սուրիայէն եկած հեռագիրք եւս կը ծանուցանեն թէ Համա գիւղաքաղաքին մէջ Հոկտեմբեր 14ին 57 մահեր պատահած են հնտախտէ և 15ին՝ 60։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆՆ

Մայրաքաղաքիս Իտալական դեսպանն ու դեսպանուհին կը պատրաստուին ի մօտոյ ուղեւորութիւն մը կատարել յԵգիպտոս, Փարաւոններու երկրին պատմական վայրերն ու յիշատակարաններն այցելելու համար։

ՀԱՅՏԱՐ-ՓԱՇԱՅԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Հայտար-Փաշայի երկաթուղւոյ ընկերութիւնը, նկատելով որ հարաւային սատիկ հողմի ատեն շոգենաւք չեն կրնար Հայտար-Փաշայի նաւամատոյցին մօտենալ և աւելի զատ մեծ դժուարութիւնք կան ապրանաց և կառանաց բեռցուելու կամ դուրս հանելու մասին, կայս. կառավարութեան դիմած էր արտօնութիւն խնդրելով որ այդ գիծ մինչեւ Սկիւտար երկարէ։

Արդ, Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը թէեւ ընդունելի դատած է այդ առաջարկը սակայն նկատելով որ այդ գիծը մինչեւ Սկիւտար երկարելու համար հարկ պիտի ըլլայ փապուղի մը շինել Սելիմիյէ զօրանոցին մօտ, ծրագիրը ղրկած է Սպարապետի Դրան, զինուորական տեսակէտով քննուելու համար։

ԻՏԱՐԷԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷ

Որոշուած էր որ Մախսուսէի վարչութեան՝ զինուորական փոխադրութեանց աղագաւ Սպարապետի Դուռնէն ունեցած պահանջքը վճարուի մէկ քանի նահանգաց վրայ տրուած հէվալէներու միջոցաւ։

Արդ, ըստ որոշման Նախարարաց Խորհրդոյ, այդ հէվալէներն, որք պիտի գանձուին 1305 տարւոյ հասոյթներէն, բաշխուած են հետեւեալ կերպիւ.

800,000 ղրուշի հէվալէ տրըուած է Տրապիզոնի Նահանգին վրայ, 1,700,000 ղրուշի՝ Հալէպի, 1,600,000 ղրուշի Սեբաստիոյ, 1,000,000 ղրուշի Գոնեայի, 200,000 ղրուշի՝ Քարբերդի, 200,000 ղրուշի՝ Գաստամունիի եւ 500,000 ղրուշի՝ Բաղէշի։ Այս գումարներէն պիտի վճարուի նաեւ Գարամանեան ընկերութեան եղած պարտքն ածուխի հաշուէն։

Այս առթիւ հարկ եղած գեկոյցներն եղած են վերոյգրեալ նահանգաց։

ՑՈՅՑ ԲԱՐԵՐԱՐՔ

Մարսիլիայի նշանաւոր այրի տիկին Անտրէ Վալիանօ ի յիշատակ իւր հանգուցեալ որդւոյն 500 օսմ. ոսկի նուիրած է մայրաքաղաքիս յունական վարժարանաց և բարեգործական ընկերութեանց։ Այդ գումար պիտի բաշխուի հետեւեալ կերպով. 200 ոսկի հիւանդանոցին, 50 ոսկի Բերայի աղքատ աղջկանց դպրոցին, 100 ոսկի Բերայի յոյն տիկնանց բարեգործական ընկերութեան, և 10ական ոսկի Ղալաթիոյ, Թարապիոյ, Պոյաճըքէօյի, Սկիւտարի, Ֆէրիգիւղի ու Թաթավլայի և այլ յունական վարժարանաց։

ՀԱԼԷՊԻ ՋՐԱՆՑՔԸ

Ժամանակին ծանուցուեցաւ թէ կայս. անձնական Գանձուն նախարարութիւնը իւր ծախիւք ճարտարագէտներ ղրկած էր ի Հալէպ, Եփրատի մէջ ջրանցք մը բանալու համար։

Բ. Դրան և կայս. անձնական Գանձուն Նախարարութեան հասած լուրեր կը ծանուցանեն թէ այդ աշխատութիւնք աւարտած ըլլալով, բացուեր է յիշեալ ջրանցքն որ պիտի ոռոգէ շրջակայ երկիրներն ու հաղորդակցութեանց դիւրութիւն պիտի տայ։

Մաքսային վերատեսչութիւնն, որուն յանձնուած էր Պոլսոյ քարափանց շինութեան ծրագիրն ի քննութիւն, նըպաստաւոր տեղեկագիր մը սուած է։

—Կայս. հրամանաւ քաղաքային բժշկական վարժարանին տնօրէն անուանուած է գնդապետ Հաճի Ալի պէյ, ուսուցիչ բուսաբանութեան բժշկական վարժարանին։

—Մէ[illegible]ի զրահաւորին երկրորդ հրամանատար դեր-գնդապետ Մէհմէտ պէյ, կայս. պատուակալ թիկնապահաց կարգը դասուած է։

—Արքունի նաւարանին Թորբիտօ գործարանին երկրաչափ Պ. Կրանովսքի, որ նոր տեսակ խողովակ մը հնարած էր Թորբիտօներու համար, իւր այդ գիւտն շահագործելու համար մենաշնորհ ստացած է, պայմանաւ որ շինութիւնք միայն արքունի Նաւարանին յատկանան։ Այդ խողովակ պիտի կրնայ թէ՛ վառօդով և թէ՛ ճնշեալ օդով Թորբիտօներ արձակել։

—Կը յիշուի թէ անցեալները մէկ քանի աւազակներ Էսկիշէհրի մօտ կողոպտած էին ասիական երկաթուղեաց երկրաչափ Պ. Օսէնն ու անոր երկու որդիքը։ Արդ, Էնկիւրիի կուսակալութեան կողմէ Բ. Դրան հասած տեղեկութեանց համաձայն, այդ աւազակներէ մին ձերբակալուեր է և միւսներուն ալ հետքը գտնուած ըլլալով, ձերբակալուելու վրայ են։

—Անցեալ Սեպտ. ամսոյն մէջ Սկիւտարի ոստիկանաց ժողովին յանձնուած խնդիրներու թիւն է 1357, որոց 1203ը կարգադրուելով, մնացեալ 154 փոխանցուած են ներկայ հոկտեմբեր ամսուն։

—Տիարպէքիրի կուսակալութեան կողմէ Ներքին գործոց Նախարարութեան ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Մարտին գաւառի Բոսթա Ճատտէսի անուն տեղը կառուցեալ Շէյխան կամուրջին շինութիւնք աւարտեր են։

—Երէկ գիշեր ժամ 4ին ի Գասըմ Փաշա Տէրէ Իչի հրդեհ ծագելով Թէհավաճափ խանութ մը այրեցաւ։

—Հեռագրական վարչութեան գործարանին տնօրէն Րաիֆ պէյ մակոյկ մը շինելու վրայ է, որ ելեկտրական ոյժով պիտի շարժի։ Այս մակոյկ պիտի կրնայ ութ հոգի առնուլ։

—Մախսուսէի վարչութեան տնօրէնի նախորդ օգնական գնդապետ Սամի պէյ կայս. հրամանաւ անդամ կարգուած է ծովային խորհրդոյ։

—Ոստիկանութեան նախորդ նախարար Քեամիլ պէյ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ է։

—Առեւտրական Լըվէէր կը ծանուցանէ թէ Հասան Հիլմի էֆէնտի, գրավաճառ ի Պոլիս, իւր պահանջատէրաց միոյն խնդրանօք և Առեւտրական Դատարանի որոշմամբ սնանկացեալ հրատարակուեր է հոկտ. 4էն սկսեալ։

—Փափազեան Նասիպ էֆէնտի՝ տէրութեան հասութից յաւելման վերաբերող ծրագիր մը մատուցած է Ելմտական Նախարարութեան։

—Կը յիշուի թէ ասկից առաջ քանի մը անձինք Րիֆաթ պէյ անուն երիտասարդի մը պստիկը բռնաբարելէ յետոյ չարաչար կերպիւ սպաննած էին զնա։

Արդ, Ամբաստանիչ ատեանն իբրեւ ոճրագործ ամբաստանած է ձերբակալեալներէ Մուսին, Սատրէտտին և Ջէրքէս Սիւլէյման անուն անձերն։ Իսկ միւսներուն՝ Սալիհի, Օսմանի և այլոց համար դատաստան տեղի չունենալու որոշում տուած է։ Ամբաստանեալք ի մօտոյ պիտի դատուին Եղեռնադատ ատենին առջեւ։

—Արքունի Նաւարանին մէջ նոր շինուած Շահ Ահէր Թորփիտօ ծովն իջուցուելով փորձեր կատարուած և հաստատուած է թէ ժամը 19էն մինչեւ 22 մղոն արագութիւն ունի։

—Եղուալ Ջալ Մէհմէտ Փաշա մզկիթին Միւէզզին Իպրահիմ էֆէնտի թոյն խմելով անձնասպանութիւն փորձեր է, սակայն ժամանակին իմացուելով բժիշկներ կոչուած և հարկ եղած դարմանները տրուած են։

—Երէկ գիշեր Աքսէրայի կողմը հին տան մը մէկ սենեակը փլաւ և մէջը գտնուողները փողոցն ինկան, սակայն վնաս մը չպատահեցաւ։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԲԵՐԱՅԻ

Ֆրանսական նորակազմ խումբը իւր առաջին ներկայացումը պիտի տայ յառաջիկայ շաբաթ գիշեր։ Այս երեկոյթի համար որոշուած խաղն է ՔԱՐՄԷՆ (Carmen)։

Կը ծանուցուի արդոյ տպագրչաց թէ ՏԱՄԱՏԵԱՆ ՁՈՒԼԱՐԱՆԸ փոխադրուած է Պոլիս, Էսկի—Զապթիէ Ճատտէսի, Թիւ 9։ 1—5

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Ց'ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՓՐԻԿԷ

ԶԱՆԶԻՊԱՐ, 27 Հոկտ. — Անգլիական մարտանաւը Վիդու հասաւ, իր մէջն ունենալով 1000 զինուոր։ Ցառաջապահներն յարձակեցան բնիկներուն վրայ։ Երեք հոգի վիրաւորեցան։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ՊԵՏՐՍԲՈՒՐԿ, 27. — Պետրսպուրկի ռուս կուրիէր կը ծանուցանէ թէ Ֆրանսական Հանրապետութեան նախագահ Պ. Գառնօ 1891 մայիսին Մոսկուա պիտի երթայ Պետրսպուրկի ճամբով, ներկայ գտնուելու համար Ֆրանսական Ցուցահանդէսին բացմանը։ Պ. Գառնօ ապա պիտի այցելէ Վոլկայի նահանգը, Կովկաս և Ղրիմ։ Նոյն լրագրին խօսքին նայելով, ռուս կառավարութիւնը նորէն կ'զգայի արդի զինուորական շրջանակները ջնջելու խնդրով, անոնց տեղ հաստատելու համար Հիւսիսային, Արեւմտեան և Հարաւային երեք մեծ բանակներ։

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ Ի ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

ԱԹԷՆՔ, 28. — Պ. Թրիքուփիս հրաժարական տուաւ, որ ընդունուեցաւ թագաւորէն։ Թագաւորը Պ. Տէլեանիսի յանձնեց նոր նախարարութիւնը կազմելու պաշտօնը։ (Տե'ս Ա. երեսը)

ՌՈՒՍՔ Ի ԿԵԴՐ. ԱՍԻԱ

ՊԵՏՐՍԲՈՒՐԿ, 28. — Լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Պուխարայի էմիրը որոշեր է ռուս լեզուի ուսուցումը մտցնել բարձրագոյն վարժարաններուն մէջ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԿԱՐԻՊԱԼՏԻ

ՓԱՐԻԶ, 6. — Ամէն գոյնէ բազմաթիւ հանրապետական երեսփոխանք հրաւէր մը ուղղեցին, ի պատիւ Կարիպալտիի յիշատակարան մը կառուցանելու համար, ի յիշատակ անոր մասնակցութեան 1870ի պատերազմին։

ԵՐՐԵԱԿ ՆԻԶԱԿԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՎԻԵՆՆԱ, 28. — Բ[illegible] կը ծանուցանէ թէ Պ. Ֆոն Քափրիվիի եւ Պ. Քրիսփիի տեսակցութիւնը տեղի պիտի ունենայ նոյեմբեր 9ին կամ 10ին ի Միլան, փոխանակ Նափոլիի, այդ երկար ուղեւորութիւնը խնայելու համար գերման նախարարապետին։ Պ. Ֆոն Քափրիվի արքայական պալատը պիտի բնակի։ Թագաւորը հացկերոյթ մը պիտի տայ ի Մոնձա ի պատիւ նախարարապետին։

ՊԱԹԷՄՊԷՐԿԻ ԻՇԽԱՆԸ

ԿՐԱՁ, 28. — Հարթէնաու կոմսին (Պաթէմպէրկի Աղեքսանդր իշխան) մարդիկը կը հաւաստեն թէ կոմսն, աւստրիական բանակին գործօն ծառայութեան մէջ մտնելով, կ'ուզէ վերստին եւ աւելի հանդիսաւոր կերպով ապացուցանել իր խզումը քաղաքական անցեալին հետ եւ իր հրաժարումը քաղաքական ո եւ է դերէ։

ՎԻԵՆՆԱ, 28. — Լրագիրք մեծ համակրութեամբ կ'ողջունեն Հարթէնաու կոմսին մուտը զինուորական գործօն ծառայութեան մէջ նկատելով զայս իբր հրաժարում ո եւ է քաղաքական դերէ։

ՄԱՔՍԱՊԱՇՏ ԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԵՏՐՍԲՈՒՐԿ, 28 (Ա. Հ. Գ.) — Մաքսային սակագնոց յաւելման մասնախումբն երէկ գումարեց իր առաջին նիստը։ Աշխատութեանց յայտագիրն է կարի մաքսապաշտ դրութիւն մը հաստատել, Միացեալ Նահանգաց ընդունածին նման։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

ՎԻԵՆՆԱ, 28, (Ա. Հ. Գ.) — Հեռաչհետէ կը հաստատէ այն լուր թէ Ումպէրդոյ թագաւորին և Ֆրանձ-Եոզէֆ կայսեր տեսակցութիւնը տեղի չպիտի ունենայ։

Ց'ԻՏԱԼԻԱ

ՀՌՈՄ, 28. — Ընդդիմադիր կուսակցութեան յայտագիրն հրատարակուեցաւ ի Նափոլի։ Յայտագիրն ստորագրած են Տերակոյտի անդամ Պ. Մալիանի և երեսփոխան Պ. Թաեանի, Նիքոդէրա, Պրանքա և այլն։ Ցայտագիրն ո եւ է յիշատակութիւն չ'ըներ արտաքին աշխարհավարութեան և Երրեակ-Նիզակակցութեան։

ՀՌՈՄ, 28. (Ա. Հ. Գ.) — Հռոմի Պանքան հարկադրուած է իր վարկերը սահմանափակելու, պանքատոմսերու փոխանակութեան համար Ազգային Պանքին յարուցած դժուարութեանց պատճառաւ։ Ի Ճենովա, բամբակի մէկ քանի կարեւոր տարազագործարանք ստիպուեցան փակել, դրամական անձկութեան պատճառաւ։ 1500 գործաւորք պարապ են։

ԴՐԱՄԱԳԷՏ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 17 Հոկտ.

Օսմանեան Փոխանակ[illegible]

Երէկ երեկոյ գոց (Ճէօգ [illegible])	19 32
[illegible]	19 9
[illegible]	19 28 1/2
Թանզիմաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ [Գ. Կ.]	79 10
» » ժամ 5ին	79 4

[illegible]

[illegible]	Ա. Սէրի	41
»	Բ. »	22 7/8
»	Գ. »	19 29

[illegible]

[illegible]	Անգլ. Լի.	5
[illegible]	Օսմ. »	9 25
[illegible]	» »	6 36
[illegible]	» »	4 35
[illegible]	» »	522 1/2
[illegible]	Ֆր.	78 3/4
[illegible] Գ. Ն.		145

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 28 Հոկտեմբեր, ժամ 3 վայր. 35 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	94 40
» » 4 1/2 %	106 25
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18 32 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	78 87 1/2
» Ըէժիի բաժնեթուղթ	310
Բանք Օթօման	622 12 1/2
Երկաթ Լիօնէ	777 50
Իտալական Ռանթ 5 %	94 05
Եգիպտական 5 %	475 (*)
Պրէօրիթէ Թիւրք (1890)	408 12 1/2
Եգիպտական միացեալ	494 37 1/2
Բանք տը Բարի	866 25
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	457 37 1/2
Սուէզի ջրանցք	2392 50
Սպանիական արտաքին	75 13/16
Ռիօ Թէնթօ	616 25
Մէրիտիոնօ	697 50
Չէք Լոնտրայի վրայ	

Լոնտոն, 28 Հոկտ. ժամ 6 վայր.

Անգլ. քօնսօլիտէ	97 13/16
Օսմ. » Սէրի Դ.	17 15/16
» » » Ա.	41
» » » Բ.	22 7/8
» » » Գ.	17 15/16
Փոխառութիւն 1877	100 1/4
Բանք Օթօման	14 11/16
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիյէ)	97 5/16
» առանձ. (բրէվիլէժիէ) Նոր	91
Ռիօ Թէնթօ	[illegible]
Եգիպտական (փոխառ. Դօմէյն)	102
Իտալական 5 %	90 1/2
Մեքսիքոյ »	73 1/4
Ռուսական 1889	97 1/2
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 28

Վիեննա, 28 Հոկտ. ժամ — վայր. —

Օսմանեան երկաթուղի	37 10
» Ըէժիի բաժնեթուղթ	135 50
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	115 20

Պէրլին, 28 Հոկտ. ժամ — վայր. —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 35
Ռուբլի թղթադրամ	248
Օսմանեան երկաթուղի	78 50
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	18 20

ՓԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 27 Հոկտ. ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	94 45
Օսմանեան քօնսօլիտէ Դ.	18 27 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	79
Օսմ. Ըէժի	310
Պրէօրիթէ Թիւրք	— —
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	— —
Բանք Օթօման	620
Ռիօ Թէնթօ	616 25

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՎԿԱՅԱԳԻՐՔ

Տնտեսական Խորհրդոյ կողմէ հետեւեալ շրջաբերականը ղրկուեցաւ մայրաքաղաքիս Թաղ. Խորհրդոց.

Քաջ գիտէք թէ կալուածական առուծախի գործողութիւնները մեծ փափկութիւն ունին և հարկ անհրաժեշտ է ամեն հոգ տանիլ որ նոյն կարգի գործողութեանց համար տրուած վկայագիրք ճշդութեան և օրինաւորութեան ամեն պայմաններն ունենան։

Ազգ. Պատրիարքարանն այս տեսութեամբ արդէն, ինչպէս զանազան ժամանակներ, նոյնպէս 1882 հոկտ. 22 թուակիր հրահանգաձեւ շրջաբերականաւ ծանուցած է Պատուարժան Թաղական Խորհրդոց թէ ի՞նչ ձեւով պէտք է պատրաստուին այդ վկայագրերն և թէ ի՞նչ կէտեր կան քննելի այս պարագային մէջ։

Ցիշեալ շրջաբերականն ի մէջ այլոց է. յօդուածով կը տրամադրէ թէ «Թաղ. Խորհուրդ մ'իւր թաղի բնակիչը չեղող անձերու վկայագիր չի կրնար տալ, եւ եթէ մէկն իւր բնակութիւնը թաղէ մը ուրիշ թաղ փոխադրած է, պէտք է որ նախ իւր տեղափոխութիւնը Կառավարութեան մարդահամարի տումարին մէջ արձանագրուի և այնուհետեւ յանձնուի իւր խնդրած վկայագիրը։»

Տնտեսական Խորհուրդս տեղեկանալով սակայն որ Թաղական Խորհուրդներէ ոմանք հակառակ յիշեալ հրահանգին իրենց թաղի բնակիչը չեղող անձերու վկայագիր կուտան և պատճառ կը լինին շփոթութեանց, դժուարութեանց և տրտնջանաց, հարկ համարեց նոյն շրջաբերականէն մէկ մէկ օրինակ այս անգամ վերստին հաղորդել համայն Թաղական Խորհրդոց նոյնպէս և Պատուարժան Խորհրդոյդ և յանձնարարել որ մեծ ուշադրութիւն ընծայելով առ այդ, զգուշանայ իւր թաղին բնակիչ չեղող անձանց վկայագիր տալէ, և եթէ մէկն իւր բնակութիւնն ուրիշ թաղէ մը Ձեր թաղը փոխադրած է, նախ իւր տեղափոխութիւնն կառավարութեան մարդահամարի տումարին մէջ արձանագրել տայ եւ ապա ստանայ խնդրած վկայագիրն։ Պատրիարքարանի Անցագրատունն հրահանգ ընդունած է առանց սոյն օրինական գործողութեանց տրուած վկայագրերն յետս դարձնել, խնդրոյն յապաղման կամ վնասու պատասխանատուութիւնն զայն տուող Թաղ. Խորհրդոյ վերագրելով։

Աւելորդ չեմք համարիր յանձնարարել որ հաճիք յիշեալ հրահանգ-շրջաբերականն շրջանակի մէջ անցնելով խորհրդարանիդ մէջ կախել, որպէս զի Պատուարժան Խորհուրդդ և իւր յաջորդները միշտ առաջի աչաց ունենան եւ հետեւին նորա տրամադրութեանց։

Կ. Պոլիս
13 Հոկտ. 1890

Աւասիկ վերոյիշեալ շրջաբերականը.

Գիտէք արդէն որ կալուածական վաճառմանց և փոխանցմանց (ֆէրաղ և ինթիգալ) գործողութիւններն մեծ փափկութիւն ունին, և այդ գործողութիւնք ըստ որում կը հիմնուին այն իմուխապէրներու վրայ՝ որ Ազգ. Պատրիարքարանի կողմէ

կը տրուին Թաղական Խորհրդոց վկայագրերուն հետեւողութեամբ, հարկ անհրաժեշտ է մեծ ուշադրութիւն ընծայել որ սոյն վկայագիրք ճշդութեան եւ օրինաւորութեան ամեն պայմաններն ունենան, որպէս զի թէ ազգային անհատներու սեպհականութեան իրաւունք որ և է վնաս չկրեն, եւ թէ ազգային իշխանութիւնն պատասխանատուութեան չենթարկուի Տէրութեան առջեւ, որ Պատրիարքարանի հեղինակութեան վերապահած է կալուածական վաճառմանց եւ փոխանցմանց վերաբերեալ էական կէտերու քննութիւնն և պաշտօնական վկայութիւնն։

Թէ ի՞նչ ձեւով պէտք է պատրաստուին այդ վկայագրերն, եւ թէ ի՞նչ կէտեր կան քննելի այս պարագային մէջ, Ազգ. Պատրիարքարանն արդէն զանազան ժամանակներ Թաղ. Խորհրդոց ծանուցած է յատուկ հրահանգներով. սակայն ստէպ կալուածական այնպիսի վկայագրեր կը ներկայանան Պատրիարքարանի Անցագրատան, որ զուրկ են կանոնաւորութեան պայմաններէ, ուստի Անցագրատունն կ'ստիպուի զանոնք ետ դարձնել, որու համար գործին տէրերն կը դժգոհին եւ տրտունջներ կը բառնան. իսկ եթէ ի՞նչ կը լինի հետեւանքն, երբ թերին գործին էական հանգամանաց քննութեան մէջ տեւ եւ մնալով աննշմար՝ պահանջուած Իլմուխապէրն յանձնուի Պատրիարքական կնքով, աւելորդ է բացատրել Ձեզ։

Այս կարեւոր գործողութեան մէջ Թաղ. Խորհրդոց դիւրութիւն մ'ընծայելու եւ շփոթութեանց եւ տրտնջանաց առաջքն առնլու նպատակաւ՝ արժան դատեցինք մանրամասն կերպով Թաղ. Խորհրդոց յիշեցնել կալուածական վկայագրերու գործողութեանց վերաբերեալ օրինական պայմաններն եւ անոնց անթերի գործադրութիւնը խնդրել։

Ահաւասիկ սոյն պայմաններն.

Ա. Վկայագրերու մէջ պէտք է նշանակել վաճառելի կամ փոխանցելի կալուածին ո՞ւր տեղ (սէմթ), ո՞ր թաղն եւ ո՞ր փողոցը գտնուիլն եւ անոր թիւն, թաղապետութեան քանի՞երորդ շրջանակին (Տայիրէի Պէլէտիյէ) ներքեւ ըլլալն, և կալուածին սեպհականութիւնը հաստատող քանի՞ կտոր կալուածագիր գտնուիլն։ Նոյնպէս պիտի նշանակուին վաճառելի կալուածոց շրջակայ սահմաններն, իրենց սեպհականութեան տէրերուն անուններովն, զորս հարկ է զգուշութեամբ ստուգել։

Բ. Նոյնպէս պէտք է նշանակել կալուածը վաճառողին անունն, մականունն, արհեստն, կենդանի և Օսմանեան հպատակ ըլլալն, ինչպէս նաեւ հօրը անունն և արհեստն, կենդանի լինի թէ ոչ, եւ միանգամայն բնակած թաղն, փողոցին անուամբն եւ տանը թիւովն։

Եթէ վաճառողն եւ իւր հայրն իրենց վերջին արհեստէն զատ նաեւ ուրիշ արհեստով կամ գործով գրաւած են երբեմն, զայն եւս պէտք է յիշել որոշակի։

Եթէ կին ըլլայ վաճառողն, հարկ է յաւելուլ նաեւ անոր ամուսնոյն՝ կենդանի լինի կամ ոչ՝ անունն, մականունն եւ արհեստն։

Գ. Երբ կալուածատէր մը մեռած է, եւ իւր ժառանգ պիտի փոխանցի կալուածն, վկայագրին մէջ հարկ է նշանակել ոչ միայն անոր անունն, մականուն, արհեստն, այս վերջնոյն վերաբերեալ այն մասնաւոր պարագայներով՝ որ յիշատակուած են Բ. յօդուածին մէջ, այլ եւ անոր մահուան թուականն, եւ եթէ դժուարութիւն կայ ամսաթիւն ճշդելու գէթ քանի՞ տարի առաջ մեռած ըլլալն եւ յետոյ հանգուցելոյն որդւոց իւրաքանչիւրին վերաբերեալ ծանօթութիւններն ըստ Ա. յօդուածոյ, յաւելցնելով անոնց չափահաս կամ անչափահաս ըլլալն, եւ կալուածատիրոջ մեռած պահուն անոնցմէ զատ ուրիշ զաւակ թողած չըլլալը։

Դ. Կալուածատէր մը, իւր կալուածն վաճառելու իրաւունքն այն ատեն կրնայ գործադրել, երբ Ա.ն չափահաս լինի, և Բ.դ մտային կարողութիւնը կորուսած չլինի։

Հարկ է գիտնալ որ այսպիսի պարագայից մէջ ըստ օրինի Տէրութեան՝ չափահաս կը համարուի նա միայն, որ քսան տարին լրացուցած է արդէն, և եթէ հարկ լինի անչափահաս կամ խելայեղ անձի մը կալուածն ուրիշի փոխանցել, Շէրիի օրինաց տրամադրութեանց հետեւիլ հարկ կ'ըլլայ։

Ե. Կալուածը վաճառողը՝ ըստ վերջին տնօրինութեան կառավարութեան՝ կը պարտաւորի ստորագրել Պատրիարքարանի կողմէ տրուելիք Իլմուխապէրն. ուստի պէտք է անձամբ ներկայանայ Անցագրատան գրասենեակն, ընկերակցութեամբ Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ սահմանեալ պաշտօնակալի մը, որ ճանչցնէ անոր անձն Անցագրատան։

Զ. Թէ վաճառող, թէ գնող եւ թէ այն անձինք՝ որոց վրայ կալուած պիտի փոխանցի, պարտաւոր են ունենալ ի ձեռին իրենց Հօվիյէթ Թէզքէրէն և ներկայել զայն Անցագրատան գրասենեկին՝ կալուածական վկայագրին հետ։ Իսկ անոնք որ դեռ Տէրութեան մարդահամարի տումարին մէջ չեն արձանագրուած, պէտք է որ նախ արձանագրել տան իրենց անունն, և ստանան իրենց Համիտյէ Թէզքէրէն, և այնուհետեւ կալուածական առուծախի գործողութեանց ձեռնարկեն։

Է. Թաղ. Խորհուրդ մ'իւր թաղի բընակիչը չեղող անձերու վկայագիր չկրնար տալ. և եթէ մէկն իւր բնակութիւնն թաղէ մը ուրիշ թաղ փոխադրած է, պէտք է որ նախ իւր տեղափոխութիւնը կառավարութեան մարդահամարի տումարին մէջ արձանագրուի և այնուհետեւ յանձնուի իւր խնդրած վկայագիրն։

Ը. Վկայագրերը պէտք է գրուին Պատրիարքարանի կողմէ յուղարկուած բունաւոր գրոշմաթղթոց վրայ հայերէն լեզուով, որոց բացատրութեամբ և մաքուր գրով, որ պէտք չէ եղծուած և նորէն գրուած ըլլայ, ինչպէս նաեւ սրբագրութիւններ և յաւելուածներ պէտք չէ գտնուին Անցագրատան ներկայելի վկայագրոց մէջ։

Վկայագրերն պէտք է ստորագրուած լինին Թաղ. Խորհրդոց Դիւանի անդամոց, այն է Ատենապետի և Ատենադպրի կողմէ, և վաւերացեալ Խորհրդոյն պաշտօնական կնքովն։

Արդ՝ սոյն շրջաբերական գրով՝ ինչպէս մայրաքաղաքիս միւս Թաղ. Խորհուրդներն, նոյնպէս և Պատուարժան Խորհուրդ կը հրաւիրեմք, որ բարեհաճի կալուածական վկայագրերու վերաբերեալ գործողութեանց մէջ հետեւիլ սոյն պայմաններուն, և ամենայն մտադրութեամբ փոյթ տանիլ որ պէտք եղած քննութիւնք ճշդիւ կատարուին, և վկայագիրք թէ ըստ ձեւոյն և թէ ըստ էութեան խընդրոյն՝ կանոնաւոր լինին և անթերի։ Եւ որպէս զի Թաղ. Խորհուրդ և իւր յաջորդները միշտ առաջի աչաց ունենան ներկայ հրահանգն, աւելորդ չեմք համարիր յանձնարարել որ հաճիք սոյն շըրջաբերական գիրն շրջանակի մէջ առնլով Խորհրդարանիդ մէջ կախել, և այս առթիւ հարկ կը դատիմք յիշեցնել որ եթէ օրինաց դէմ զեղծում մը և թերութիւն մը մուտ գտնէ վկայագրի մը մէջ, անկէ ծագելիք ամեն վնաս և պատասխանատուութիւն պիտի ծանրանայ զայն տուող Թաղ. Խորհրդոյն վրայ։

Կ. Պոլիս, 22 Հոկտ. 1882

ՔԱԼԱՆԹԱՐԵԱՆ Ի ՊՐՈՒՍԱ

Արեւելք ծանուց մէկ-երկու շաբաթ առաջ թէ Քալանթարեան ի Պրուսա ուղեւորած է, և թէ հոն Մանկական Պարտէզ մը բացուած անոր տեսչութեան տակ։

Քալանթարեան մեզի անծանօթ չէ. 87էն մինչեւ 89 հոս մնաց այլ և այլ դիտաւորութեամբ. իր մանկավարժական դասերուն ունկնդիրք տակաւին մոռցած չեն զինքը. իրենց երեւակայութեան առջեւ է կովկասեան համակրելի պատկերն, սիրուն մօրուքն, բարձր ճակատն ու դուրս ցցուած կուրծքը, եւ այդ կերպարանքին վրայ իմացականութեան եւ զարգացեալ կարողութեանց ցոլքերն՝ իբրեւ կախարդի՛չ ստուեր պատկերի մը վրայ երկնցած։ Այս գործիչն երկու տարի հոս կեցաւ, իր վարդապետութեանց սկզբունքներն ալ հրատարակեց Արեւելքի մէջ և, որչափ կը յիշեմ, կրակոտ յօդուածով մը վախճան դրաւ անոնց իբրև փրփուր պատռած ալիքներէ դուրս նետուած։

Այնուհետեւ քանիցս պաշտօններու կոչուեցաւ. ամեն տեղ ալ առժամանակեայ եղաւ իր պաշտօնը. վերջին անգամ, երեք ամիս կենալէ ետքը, Սամաթիայէն մեկնեցաւ ի Տրապիզոն։ Ի՞նչ թողուց.—Հաստատամտութիւն բարձրագոյն իտէալի մը վրայ, խորին համոզմունք իր պաշտօնին սրբութեանը վրայ, անվհատ աշխոյժ ոգւոյ, նկարագիր որոշ։ Անտեղի չէ ըսել թէ մեր կովկասեան ազգակիցք այսօր դժեղ իրենց ետեւը կը թողուն ու կ'անցնին, կ'անցնին գրականութեամբ, համալսարանական ուսմամբ, մտքի ու մարմնոյ առողջութեամբ. կ'անցնին դաստիարակութեան որոշ ծրագրերով, հաստատուն ուղղութեամբ և զոհողութիւններով։ Քալանթար մինչեւ իր չուն ի Տրապիզոն՝ երկու հարիւրէն աւելի ոսկի կերած էր իր ծրագրովը դպրոց մը հաստատելու յուսով, և չորս հարիւրէն ալ աւելի՝ ծախսած էր Եւրոպայի մէջ իր մանկավարժական կրթութիւնը կատարելագործելու....։ Հոս մինչեւ իր վերջին օրն ալ բնաւ յուսահատութիւն չցցուց, ոչ մէկուն առջեւ աղերսաւորի գձուձ կերպարանքն հագաւ, եւ այն օրը յորում Տրապիզոնի շոգենաւը կը նստէր, մէկ ամսական պահանջքն ալ Սամաթիոյ գանձէն՝ չ'ընդունած կը փակէր վեհանձն ոգւով։ Նպատակի մարդն առանց զոհողութեան ճամբայ չելլեր։

Այս օգոստոսին ալ Տրապիզոնէն դարձաւ հոս։ Թէ ո՛րչափ օգտակար եղած է հոն, չ'գիտենք որոշ, և սակայն հաւանական է որ իր պարտքը ճշդութեամբ կատարած ըլլայ, զի անոր հակառակը չէր կրող ընել։ Իսկ Տրապիզոնէն իր մասնաւոր չահն ալ այն եղած էր, որ իր սրտին ու ոգւոյն համաձայն կենակից մը գտած էր՝ իր սիրած պաշտօնին մէջ, եւ այս անգամ ապաստանած անոր փափուկ և մեծ զօրութեանը՝ գործելու տարբեր կեդրոն մը կ'ընտրէ տարբեր ծըրագրով,—Պրուսայի մէջ Մանկական Պարտէզ։

Եթէ կրթութեան այս նոր դրութիւնը օգտակար է, օգտակարագոյն եւս է այդ օտարախօս հայ քաղաքին մէջ։ Առանց ցաւելու բնաւ կարելի չէ ըսել որ այդ քաղաքն այնչափ մօտ գտնուի Կ. Պոլսոյ, և տակաւին այսօր ալ մատաղ մանկիկներ իրենց մօրը գըրկին մէջ՝ առաջին անգամ օտար բառերով լեզու ելլեն. հայ մօր մը ստինքին վրայ տեսնես կախուած հայ աղիքներու ձագուկ մը որ չ'գիտնայ հայերէն բառեր թոթովել։ Եւ մինչդեռ միւս կողմանէ ալ լսուած է որ քսան եւ վեց տարուան գոյութիւն ունեցող ընկերութիւն մը կանգուն կեցած է, և կրթութեան համար աշխարհին դումար ծախսած է և կը ծախսէ այսօր իսկ։ Գէթ քսանէն վար դըլուած բոլոր սերունդը պէտք էր կարենար իր լեզուն խօսիլ։ Ինչ որ է, և ղածն եղած է. անցածին վրայ քօղ մ քաշելով՝ պէտք է յորդորել մեր Պրուսայի ազգակիցները որ օգտուին Մանկական Պարտէզէն։ Այդ հաստատութիւն ունի այսօր նորատի կին մը իբրեւ մայր եւ հասուն վարիչ մը իբրեւ հայր,—Քալանթար և իր Տիկինը։

Ի՜նչ սիրուն տեսարան պիտի ըլլայ երբ քանի մը ամիսէն փոքրիկ երախաներ խօսին իրենց ազգին լեզուն, մօրը, հօրը, երէց եղբօրն ու քրոջը չկրցածը՝ խօսին 4-5 տարեկան մանկիկներ։ Այդ օրը Պրուսան իր բոլոր հին մեղքերը քաւած կ'ըլլայ։ Ուրախ ենք լսելով որ Առաջնորդ Սրբազանն ալ, այդ հաստատութեան կարեւորութիւնը ճանչելով աւելի քան զայլ ոք, խոստացած է իր հզօր օգնականութիւնը։ Յաջողութիւնը ոչ նուազ պատիւ պիտի բերէ իր Սրբազնութեանը։

Երկրորդ օգուտը, զոր կարելի է Պրուսացւոց քաղել Քալանթարէն, այս է թէ կրնան իրենց երկսեռ վարժարանաց ընդհանուր ուղղութեան մասին անոր խորհուրդներն առնուլ։ Այս պարագային մէջ հարկ պիտի ըլլայ որ քիչ մը անաչառ գտնուին, կոյր գխուբոյն չպաշտպանեն տեղացի հինցած փտած վարժապետներ։ Տեսակ մը դըժբաղդութիւն է ազգային դաստիարակութեան մէջ, որ ամէն քաղաք կը պահէ տակաւին իր հինցած փտածները իրենց երկիւղած պաշտօններովը.—խօսքերս տարիքի վրայ չեն. պաշտօնէին ծերութիւնը ժամանակէն յետս մնալն է։ Աւելորդ չէ յսել թէ կարող ուսուցիչներ ալ, որք այլ եւ այլ կող մերէ ի պաշտօն կը կոչուին, չեն կըրցած շատ անգամ օգտակար ըլլալ՝ տեղական այդ կարգի խոչընդոտներու դէմ կոտրտուելով։ Այլ եւս անաչառ պէտք է ըլլանք մեր հանրական գործոց մէջ. նկատումներ փշրուելու են մեր դպրոցաց սեմին վրայ։ Օրինակի համար, երբ գիտենք որ այսօր Պրուսայի մէջ կը գտնուին Խաչիկ էֆէնտի Ուզուրիկեան և Քալանթար, բնաւ ներելի չէ որ վարժարանաց տեսչութեան ղեկն ի ձեռին ունենայ մէկը, որուն բոլոր բովանդակ առաւելութիւնն եղած ըլլայ տեղական լեզուին հարեւանցի ծանօթութիւն և տեղացիութիւնն։

ՀՐԱՆԴ

ՀԱՒԱԲՈՒԾՈՒԹԻՒՆ

Հաւաբուծութիւն կամ հաւ պահելու արհեստը՝ գիտութեան կարգն անցած է այս երկրին մէջ, որուն միջոցաւ հանգիստ ապրուստ մը ճարող բազմաթիւ անձինք կան երկրին ամեն կողմերը։ Հաւ պահելու արուեստը երկու մասնաւոր ճիւղերու բաժնած են. մին՝ հաւկիթ ածել տալ, միւսը վառեակ հանել, սնուցանել և վաճառել։ Մասնագիտաց անխոնջ աշխատութեանց շնորհիւ հաւերու անանկ սերունդներ առաջ բերուած են որ, կան որոնք առատ հաւկիթ կ'ածեն, և կան անանկներ ալ որ միակերպ վառեակ հանելու ընդունակութիւն ունին, հետեւապէս երբ մէկը հաւաբուծութեամբ զբաղիլ ուզէ, որոշել հարկ է թէ արհեստին ո՞ր ճիւղով պիտի զբաղի, փորձերով հաստատուած ըլլալով թէ երկու ճիւղը միասին շատ դժուարին է եթէ ոչ անկարելի։

Սովորական հաւ մը տարին տասներկու երկոտասնեակ (տուզինա) հաւկիթ ածելու է, այս է առ հասարակ մասնագիտաց այս օրուան հասուցած վերջին կէտը. այլ միակերպ ջանքեր կ'ըլլան, և ոմանք իսկ դիպուածաւ յաջողած են իւրաքանչիւր հաւէն տարին երկու հարիւր հաւկիթ ստանալ, զոր ձեռք բերելու միակ միջոցն կը համարուի հաւերու սնունդը։ Հաւերը սնուցանելու համար առատ կեր տալու հարկ չկայ, չափաւոր այլ մաքուր և սննդարար սերմեր տրուելու են, մեծ հոգ տանելով որ օրուան միեւնոյն ժամուն կերակրուին հաւերը։ Մարդկան ճաշի նման ամէն օր երեք անգամ կեր տրուելու է ադոնց, հոգ տանելով ամեն անգամ որ անասունը ժամանակ ունենայ մարսելու իւր կերածը, ինչպէս մեզ անհրաժեշտ է, և հաւ մը իւր կերը ուտելէ վերջ ո՛րչափ ընդարձակ տեղի մը վրայ վազէ և փնտռէ իւր կերը, այնչափ առողջ և արդիւնաւոր կ'ըլլայ։ Մաքուր օդն և մաքուր ջուրն այնչափ անհրաժեշտ են հաւերու որչափ մարդկան։ Բայց հաւ պահելու գիտութեան գլխաւոր կէտը կը կազմէ հաւերու կերի տեսակներն. այն տեսակ սնունդ տրուելու է կ'ըսեն անոնց որ հաւկիթի մը տարրալուծական մասերն պարունակեն եթէ ոչ անօգուտ է արդիւնք սպասել հաւէ մը որ ինչ որ տրուի իրեն կ'ուտէ, որովհետեւ անօթի է։ Բնութիւնն իւրաքանչիւր հաւի համար երեք հարիւր հաւկիթ սահմանած է զորս կարելի է ստանալ առաջին տարին, եթէ միջոցը գտնուի. այդ երեք հարիւր հաւկիթներէ զատ երեք հարիւր հաւկիթ եւս արտադրելու բոլոր հիւթեղէնք պատրաստուած են բնութեան կողմանէ կ'ըսուի, պայմանաւ որ առաջին երեք հարիւրը մարդկային ճարտարութիւնն գիտնայ ձեռք բերել։ Այս երկրի հաւաբուծք իրենց հաւերը երկու տարիէն աւելի չեն պահեր, եթէ ոչ յոյժ գեղեցիկ և թանկագին անասուն մը ըլլայ այն։

Հաւերը կը վաճառուին ամբողջովին երբ երկու տարին կը լրացնեն, որովհետեւ ծեր հաւը թէ՛ շատ կ'սպառէ և թէ քիչ արդիւնք կուտայ։ Հաւ պահող մը եթէ հաւկիթ ստանալ կ'ուզէ՝ առանց վառեակ հանելու նպատակ ունենալու, իւր հաւերը առանց աքաղաղի թողելու է։ Սրու հաւը հաւկիթ ածելու վնասակար կը համարուի իւր մշտական այլ ոչ այնչափ քաղաքավարական սիրահետութեանց պատճառաւ. իսկ երբ թխսելու համար հաւկիթ ձեռք բերուիլ ուզուի՝ երեք շաբաթ առաջ արու եւ էգ միատեղ ապրելու են որպէս զի հաւկիթներն արդիւնք մը առաջ բերեն։ Իւրաքանչիւր աքաղաղի համար 12-15 հաւէ աւելի թողելու է չէ մերձաւորութիւն ունենալ. նաեւ իւրաքանչիւր աքաղաղ իւր մասնաւոր ընտանիքը ունենալու է միշտ, միայն արուն միւսին կնոջ մերձենալու չէ. այս կէտ յոյժ կարեւոր է, հետեւապէս 10-15 հաւեր զատ զատ տեղերու մէջ կը պահուին, լինին ադոնք աքաղաղի ընկերութեամբ թէ ոչ. Հետեւութիւնը սա եղած է որ հաւ պահողներ այնչափ փոքրիկ տնակներ ունին իրենց հաւերու համար որչափ որ կարելի է իրենց հաւերը պատսպարել, իւրաքանչիւր տնակի 10-15 հաւ հաշուելով։ Հաւերու մասնաւոր հիւանդութիւնը կը համարուի ոջիլը, որ ոչ թէ միայն կ'սպաննէ այլ եւ ամուլ կ'ընէ անասունը, ուստի և այդ տնակները միակերպ կը փոխադրեն ասդ եւ անդ որպէս զի ազատ ըլլան անասունք ոջիլներէ, նոյն ժամանակ քարիւղ քսելով տնակներու մէջ ուր հաւեր կը թառին կամ կը նստին։ Քարիւղ եւ կաւ (քիրէճ) եւ սղոցի փոշի, այս երեքն են հաւերու ոջիլներն սպաննելու դեղեր. առաջինը, ինչպէս որ ըսինք, տեղ տեղ քսելով, երկրորդը՝ պատերուն քսելով (պատաշ), եւ երրորդը տնակներուն մէջ պահելով որպէս զի հաւերը լուացուին, այսինքն թաղուին փայտի փոշիին մէջ, ինչպէս սովոր են ընել իրենց ոջիլներն սպաննելու համար։

Հիմա դառնանք համառօտիւ յիշատակել մէկ քանի միջոցներ որոնք արդիւնաւոր կ'ընեն հաւերու ածելը, այսինքն տարւոյն ամեն օրերը մէկ մէկ հաւկիթ ստանալ անասունէն։ Մաքուր ցորեն, վարսակ, լուբիա եւ այլ ասոնց նման պաշարներու կոտրտուքը տալու է առաւօտուն (այդ պարէնները յատկապէս աղալ կուտան աղօրիքներու մէջ). իսկ կէս օրի ժամանակ՝ եթէ անասունք կանանչեղէն ուտելու միջոց չունին, փաթթէս, չողգամ, սոխ, կաղամբ եւ այլ ասոնց նման բանջարեղէնք խաշելու եւ տրուելու են հաւերուն, իսկ երեկոյին անպատճառ եգիպտացորեն տալու է իբրեւ կեր, որպէս զի բոլոր գիշեր ստամոքսին մէջ հիւթ գտնուի, եւ այդ եգիպտացորեն ամբողջ տրուելու է առանց կոտրտելու։ Զարմանալի ճշմարտութիւն մըն է թէ երբ հաւ մը կը դադրի հաւկիթ ածելէ, անպատճառ շատ սնունդ առած ըլլալու նշանն է, հաւերն ալ մեզ նման չափաւոր ուտելու են, հոգ տանելով որ կերածնին եւս լաւ մարսեն, եւ այդ մարսողութիւնը դիւրացնելու համար է թերեւս որ ձմրան ժամանակ փոքր ինչ սեւ կամ կարմիր պղպեղ կը խառնեն եփած կանանչեղէնին մէջ։

Հաւերու սնունդին մէջ մեծ դեր կը խաղայ նաեւ միսը. միս եփած թէ հում. մանր մանր ջարդուած ամեն օր տրուելու է իրենց, եթէ մանր ճճիներ, որդեր, միջատներ և այլն չեն գտնուիր իրենց բընակած տեղեր։ Հաւեր մեզ չափ պէտք ունին միս ուտելու։ Ուրիշ գլխաւոր կէտ մը եւս ոսկորներու կեղեւները մանր աղալ և կերցնելն է, զոր այնչափ ախորժանօք կ'ուտեն հաւեր։ Հաւերու կեր ատնուելով զանազան տեսակ բաներ կը ծախուին հոս պատրաստի, զորս մէջ կը գըտնուին բոլոր այն սնունդք զորս յիշեցինք. այլ ուր որ գտնել կարելի չէ զանոնք՝ լաւագոյն միջոցն է մեր յիշած սնունդները փորձել և պիտի տեսնուի թէ ի՛նչ մեծ տարբերութիւն առաջ պիտի գայ հաւերու արդիւնաւորման։ Այս երկրին մէջ հաւկիթի մէկ երկոտասնեակը ձմրան ժամանակ 10 իսկ ամրան ժամանակ 5 դահեկան կ'արժէ, և եթէ իւրաքանչիւր հաւ տասն երկու երկոտասնեակ հաւկիթ ածէ, մէկ տարուան մէջ միջին հաշուով տարին 90 դահեկան շահ մը կ'ունենայ, որուն 50 դահեկանը ծախս հաշուելով՝ իւրաքանչիւր հաւէն տարին 40 դահեկան զուտ շահ կը հաշուեն հոս, որ ըստ մեզ յոյժ մեծ արդիւնք է, նկատելով թէ հաւու մը դրամագլուխն հաւկիթի մը արժէքն է։ 3-5 հազար հաւ պահող անձինք բազմաթիւ են այս կողմեր. 2-3 հարիւր հաւ պահելով չափաւոր ապրուստ ճարող անձինք, կանայք մանաւորապէս անթիւ և անհամար են. այսու հանդերձ, մէն մի տարի Գանատայէն 20 միլիոն երկոտասնեակ հաւկիթ կը ներմուծեն Միացեալ Նահանգները։

Այսչափով բաւականանանք հաւկիթի մասին, եւ դառնանք վառեակ հանելու ճիւղին որ ալ աւելի շահաւոր է. որովհետեւ եթէ հաւկիթ մը 10 փարա արժէք ունենայ, վառեակ մը ի հարկէ քսան անգամ 10 փարայ կ'արժէ աշխարհի ամեն կողմը։ Մասնաւոր հաւկիթէ մը վառեակ մը հանել տալն չէ դժուարին կ'ըսէ հեղինակութիւն մը, որչափ դժուար է վառեակ մը աշխարհ բերելէ վերջ ողջ պահելն. ուստի եւ մասնագիտաց ուշը դրուած է վառեակները սնուցանելու արուեստը։ Նորեկներն առաջին չորս ժամ անօթի կը թողուին. վերջը կը սկսին հաւկիթի խաշած դեղինը տալ շատ փոքր քանակութեամբ, հետը խառնելով եփած ալիւր, թարմ և փափուկ կանանչեղէն. ճճի, որդ և կաթ տալ։ Առաջին օրէն կը սովրեցնեն նորեկներուն ինքնաճանաչութիւն, բաժնելով զիրենք իրենց մայրերէն. տաք սենեակներու և բրդեղէններու մէջ պահելով մինչեւ երեք օր, տան տիկնոջ կամ աղջկան խնամոցը կը յանձնուին ադոնք որպէս զի հոկեն սոցա կեր ու խումն. որովհետեւ յայնմ պարագայի եւս կեր ու խումն է որ պիտի վճռէ հաւաբուծի յաջողութիւն կամ ձախողութիւնը։ Քաղաքիս մօտերը կայ ընտանիք մը, այր՝ կին և աղջիկ մը որ իրենց ագարակին մէջ ամեն տարի եօթն հազար վառեակ (երեք ամսական) կը սնուցանեն և կը վաճառեն Պօսթընի նշանաւոր պանդոկներէ միոյն որուն հետ պայմանագիր մը կնքած եւ երաշխաւորութիւն տուած են անթերի կատարելու և կը կատարեն, իւրաքանչիւր վառեակի համար կէս տոլար ստանալով։ Գատուական չէ՞ այս. ասկէ աւելի յաջողներ ալ կան կ'ըսուի, որոց միացեալ առեւտուրը թերեւս հաւասարի վաճառական կոչուած բազմաթիւ տուներու առեւտուրին։

Հաւաբուծութիւնն ամառ թէ ձմեռ ժամանակ միակերպ կը յաջողի հոս, հաւերու տնակները՝ վառարաններով՝ շոգիով և այլ միջոցներով տաք պահելով, և իրօք ամեն տեսակէտով ալ աւելի շահաւոր է այդ արուեստ ձմրան ցրտաշունչ ժամանակ քան ամառը երբ հաւկիթն աժան է և վառեակն այնչափ ախորժելի չէ։ Հաւկիթները կենդանացունելու գործիքներ կան որոց վրայօք ուրիշ անգամ գրած եմ այս էջերուն մէջ և այդ գործիքներով կարելի է պէտք եղածին չափ վառեակ հանել եթէ միջոցն ունիս զանոնք սնուցանելու և ապրեցնելու. իսկ կենդանի հաւերն ալ ձմրան ժամանակ նստեցնել կարելի է եթէ իւր տնակն տաքուկ և սնունդը միակերպ և սննդաւոր է։

Հաւը կատարելապէս մեքենայ մըն է մասնագէտին ձեռաց մէջ և առատօրէն կը վարձատրէ քեզ եթէ իւր բնաւորութիւնն ուսումնասիրած և բնական օրինաց հետամուտ եղած ես, մանաւանդ թէ անասնոց ցեղը ճանչնալ անհրաժեշտ է, եթէ ոչ անկարելի է արդիւնաւորել զանոնք։ Երբ երեւակայութեամբ աչաց առջեւ կը բերեմ այն հարիւրաւոր հաւերն զոր մեր հայրական ագարակը կը սնուցանէին ողորմելի վիճակի մը մէջ առանց հաւկիթի և առանց վառեակի տարւոյն ութ ամիսները և կը բաղդատեմ զանոնք արդի տանս մօտ ատամնագործի մը ունեցած հաւերուն հետ որոց իւրաքանչիւրը տարւոյն մէն մի օրը ձիւն, սառ թէ կիզիչ արեգակ, հաւկիթ մը կ'ածեն. վառեակներ կը հանեն որոնք երեք ամսու չեղած 6 8 լիտր կը կշռեն, մեծ, կայտառ և գեղեցիկ, ասոնք և ասոնց նմանները կ'ըսեմ երբ կը տեսնեմ և կը յիշեմ մեր հայրենեաց խեղճուկ անասունները, կ'անիծեմ այն դժբաղդութիւնը որ մեր հայրենակիցք՝ ինչպէս ամեն տեսակէտով, այս մասին ալ դեռ խաւարի մէջ կ'ապրին։

Մ. Ց. ԹՕՓՃԱՆԵԱՆ

Գ. ՊԱՂՏԱՍԼԵԱՆ
ՏՊԱՐԱՆ, ՎԻՄԱԳՐԱՏՈՒՆ ԵՒ ԳՐԱՏՈՒՆ
Սուլթան համամ փողոց, թիւ 14, Կ. Պոլիս

ՄԱՄԼՈՅ ՏԱԿ

ՍԿԶԲՆԱՏԱՐԵՐՔ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ՏՆՏԵՍՈՒԹԵԱՆ
Ի ՊԷՏՍ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

ԳՐԵՑ
Կ. Տ. ԽԻԹԻՒՃԵԱՆ
Ուսուցիչ Տեառն Ազգ. վարժարանաց

Յանձնարարութեամբ եւ վաւերացմամբ
ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ
ԱԶԳԱՅԻՆ
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ՏՕՔԹՕՐ ՍԵՂԲՈՍԵԱՆ, տեղափոխութիւն բրած ըլլալով, կը ծանուցանէ իւր հիւանդաց թէ՝ այսուհետեւ կրնան զինքը գտնել Բերա, Եէնի չարշի փողոց, թիւ 58. ամէն օր կէս օրէն վերջը, ի բաց առեալ երեքշաբթի օրերը։ 3—30

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ ՆԱՍԻՊ ԱԼԻՔԵԱՆ ԷՖ.

Մայրաքաղաքիս ազգային նշանաւոր ատամնաբոյժներէն Նասիպ էֆ. Ալիքեան պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան որ այս անգամ իւր գործատեղին հաստատած է Ղալաթիա Սօսիէթէ Ժէնէրալ դրամատան դիմացը Ժերեմեան խանի վերնայարկը. կը խոստանայ ակռայ քաշել առանց ցաւ իմանալու։ Ակռայի ցաւերը իր նորահնար դեղերովը անմիջապէս անցընել։ Ակռայ լեցնել ամենայն ամրութեամբ և հանգստութեամբ։ Շինծու ակռայ շինել քաուչուքի վրայ մէկէն մինչեւ երեք ակռայի երկերկու մէծիտ և անկից վեր հատը մէյմէկ մէճիտիյէի. ոսկիի վրայ ակռայ շինել տալ ուզողներու համար ալ սակարկութիւն կ'ըլլայ հաւասար ըլլալով քաղաքիս ամենէն նշանաւոր օտարազգի ատամնաբոյժներուն կարի սուղ շինածներուն թէ՛ արհեստի թէ՛ նիւթոյն և թէ՛ գործածութեան մասին. բաց ի կիրակի օրերէ, ամեն օր ժամը 4 էն մինչեւ 11 ըստ տաճկաց, պատրաստ է այցելութիւն ընդունելու։

176 6—8

ԱԶԴ

Ֆլամնեան չոգենաւը, նաւապետ Շէբհըրտ, Լիվըրփուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։ ԷՏ. ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Գործակալը Ֆլամնեանի ըրկ. ընկ.

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ
ԹԷՓԷ-ՊԱՇԻԻ

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՁԵՌՆԱԾՈՒՆ

ԲՐՈՖԵՍԷՕՐ ՊԷՔԷՐ

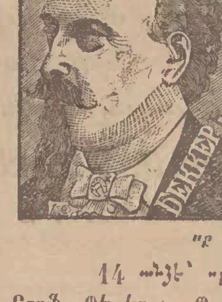

Որ Եւրոպայի մէջ առաջին տեղը կը գրաւէ նմանօրինակ արուեստագիտաց մէջ և որ մէկ քանի վեհապետներէ պատուանշան ստացած է, այս անգամ մայրաքաղաքս եկած է Վիեննայէն, ուր պատիւ ունեցած է ներկայացումներ տալու կայսերական արքունեաց առջեւ։ Բրոֆ. Պէքեր եկած է իւր ամբողջ խումբով, որ կը բաղկանայ

14 անձէ՝ որոց 9 տիկին օրիորդ

Բրոֆ. Պէքեր Կ. Պոլսոյ մէջ պիտի տայ միայն մէկ քանի Արտասովոր և հրաշալի ներկայացումներ, որոց առաջինը՝

Կիրակի 20/1 Նոյեմբեր, գիշերուան ժամ 8½ին։
Տոմսերը կարելի է գնել ամեն օր առաւօտեան ժամը 10էն մինչեւ իրիկուան ժամ 7։
Յայտագրին մէջ պիտի նշանակուին իւրաքանչիւր ներկայացման մանրամասնութիւնքը։ 181

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Տպարան եւ Գրատուն

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ն. Ճ. ԱՐԱՄԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Զագմագճըլար Եօգուշու
Ցակուպեան խան, Թիւ 8, 9, 10, 11

Պատիւ ունիմ ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ բարեյիշատակ Հօրս՝ ծանօթ Արամեանի հաստատուր Տպարանն՝ զոր ցարդ օտար ձեռներ կը վարէին՝ այս անգամ ուղղակի մեր վարչութեան ներքեւ առած եմ։

Այս առթիւ պէտք եղած միջոցներն ի գործ դրած եմ յիւրի զինքը զարգացնելու համար զանոնք անոնց որք բարեհաճին իրենց վստահութեամբ պատուել զմեզ։

Տպարանիս մէջ կը գտնուին Հայերէն, Տաճկերէն, Գաղղիերէն, Յունարէն, Պուլկարերէն եւայլ ամեն լեզուաց տառեր՝ իրենց պարզ եւ զարդարուն տեսակօք։ Ինչպէս յառաջ եւս այսու եւս ամենամեծ խնամով պիտի տպագրուին ամեն տեսակ գրքեր, ինչպէս նաեւ հասարակաց Հրաւիրագիրներ, Այցետոմսեր, Նամակագլուխք, Մահազդք եւայլն, եւն։

Տպարանս իրեն նշանաւոր ընտրած է Գնոց չափաւորութիւն, պարկեշտութիւն, փութաջանութիւն եւ այն ամեն հանգամանքներ որք յատուկ էին ծանօթ Արամեան Տպարանին։ Կը հրաւիրուին Պատ. Հեղինակք եւ Արգոյ Ազգայինք փորձով հաստատել մեր ըսածները։

ՆԵՐՍԷՍ Ճ. ԱՐԱՄԵԱՆ

ԾԱՆՕԹ. — Գաւառներէ եկած յանձնարարութիւնք ամենայն ճշդութեամբ եւ փութով կը կատարուին։

ՍԻՄՈՆ ԳԱՐԱՄԱՃԵԱՆ

ՀԱՒԱՔԱԾՈՅ

Ընտիր Գրուածոց

Ազգային եւ Օտար Մատենագրաց

(Արձակ և Ոտանաւոր)

Սոյն ընտիր գործն ցարդ հրատարակուած հաւաքածոյներու մէջ առաջին տեղը կը բռնէ, ունի ճոխ պարունակութիւն մի ընտիր դասակարգութեամբ՝ շահագրգիռ և հետաքրքրական ուսանողաց համար։ Երկասիրողն եւրոպացի մեծ հեղինակաց հետեւողութեամբ յաջողած է լաւագոյն մեթոտով մի առաջնորդել զաշակերտս յուսումն աշխարհիկ լեզուի։

ՀԱՒԱՔԱԾՈՅՆ կը բաղկանայ երկու մասերէ։ Ա. մասին մէջ կը բովանդակին գեղեցիկ հատուածներ, պատմական և նկարագրական գրուածներ, առակներ, եւն. Գինն է 3 դահեկան։ Իսկ Բ. մասին մէջ՝ որ առաջնոյն կրկինն է ու մեծադիր, կը պարունակէ մեծ մասամբ անտիպ գրուածներ, գրագիտական գլխաւոր կանոններ, 35 հայ հեղինակաց համառօտ կենսագրութիւններն, առածներ, բարոյական խրատներ, բառագիտական ծանօթութիւններ եւն եւն։ Գինն 7 ուկէս դահեկան։ Կը ծախուին ամեն հայ գրավաճառաց քով։

Սոյն գործոյն կեղծ օրինակներէն զգուշանալու համար բաւ է միայն կարդալ գրքին ճակատն

ՍԻՄՈՆ ԳԱՐԱՄԱՃԵԱՆ. 163

ՋՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՅ
Բերա, Սաքըզ աղաճ, Թիւ 15, 17, 19 [Աղա համի]

Իր տեսակին մէջ միակ հաստատութիւն յԱրեւելս

Ամենէն զօրաւոր և կատարելագործեալ գործիքներով օժտուած

Պերճանք, հանգստութիւն և աժանութիւն ի միասին

ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹՕՐ ՕԻՈՏԻՍ
Նախկին արտօնեալ բժիշկ Բարիզի հիւանդանոցաց

ԼՈԳԱՐԱՆ ԵՒ ՏՈՒՇ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ
Ելեկտրականութիւն—Նախուշ—Մարմնամարզ
Վարսայարդար—Մասաժ—Բոնարդուժ
Ջլինավարժութիւն Արանց

ԿԸ ԴԱՐՄԱՆՈՒԻՆ ԵՒ ԿԸ ԲՈՒԺՈՒԻՆ
Անօրինութիւն, Խզւածք, Ջղախտութիւն, Անկարողութիւն, Անդամալուծութիւն, Ստամոքսի հիւանդութիւնք, եւն. եւն.

ՄԷԿ ՔԱՆԻ ԳԻՆԵՐ

ԼՈԳԱՐԱՆՔ	Բ կարգի 4 ղրշ.	— Ա. կարգի 6 ղրշ.
ՊԱՐԶ ՏՈՒՇ	Բ » 3 »	— Ա. » 5 »
ՏԱՔ ՋՐԻ ՏՈՒՇ	Բ » 5 »	— Ա. » 7 »

Դեղերով լոգարաններու համար գիները կը զանազանուին դեղին գնոյն համեմատ.

Բաժանորդագրութեան համար 10% զեղչ
Դպրոցներու եւ ընտանեաց համար
մասնաւոր պայմանք 35

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000 — «ՖԻՆԻՔՍ» — Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 17,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 27

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ սատարգրելոյ, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	8,000,000
Պահեստի դրամ վերջ յունիս 1889	»	5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » »	»	12,773,779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՈՆՔՖՕՐԹՈՒԱՑ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆրանք 6,250,000 — Պահեստի դրամ ֆրանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լաւրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆրանք

Լիազօր Ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ–Գաբու, Անանիատիս խան. 4

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԵՐԻ

Իշպու մէվսիմի չիլթատա էլպիսէ անպարընտան վիրիլէճէք գարաղօլ գաբութլարը տէրուհինէ գարլանաճագ քիւրք իլէ գալլամա խուճըէթի ալթմըշ իւչ ղրուշա թալիպի եօհտէսինտէ օլուպ, թէշրինի էվվէլին սիքիզինճի քիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէպ, իրթէսի կիւնիւ սիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընտան իխթասընա թալիպ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

16 թէշրինի էվվէլ 1890	826
Նօ. 31	2–3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԵՐԻ

Իքինճի օրտուի հիւմայուն մէրքէզ վէ մէվագիինտէքի ասաքիրը չահանէ իչուն չէրաիթը մուգարրէրէսի իլէ միւպայէա օլունաճագ ֆասուլեա վէ բաթաթէսին իխթասընա թալիպ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

13 թէշրինի էվվէլ 1890	825
Նօ. 30	3–3

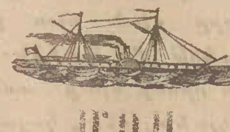

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերփուլէ և Մանչեսթրէ ուղիղ բեռ շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Սֆինքս	3000
Ֆէրօս	4000	Օսայրիս	3000
Օտանթի	4000	Դելթիա	3000
Սեսոստրիս	3250	Բէրա	3000
Թիպս	3250	Լօգիւս	800
Մաքտալա	3250	Օլինտաս	800
Մարէօթիս	3250	Սէշիլ	700

Ֆէրօս շոգենաւը, Նաւապետ Ուիլօքս ամսոյս դէպ ի 22ին Լիվըրփուլէն սոտ կ'ըսպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթոլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

9 — 31. Ճէյմս Սգրիդ Լիվըրփուլ.

ՅՈԴԱՑԱՒԸ ԵՒ ՄԻՋԱՆՑՔԻ ՑԱՒԸ

ՁԵՆ ԿՐՆԱՐ ԲՈՒԺՈՒԻԼ ԱՌԱՆՑ ԼԻԹԻՆԻ

Ծ. ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼԻ ԼԻԹԻՆԷ Աղէ հատիկները, փոքր քանակութեամբ առնուելով, քիչ ատենուան մէջ կ'անհետացնեն աւազն և քարը (մէզին հետ մէկտեղ քշելով միւս անլուծելի նիւթերն ալ)։ Ասով է որ անչափ ազդեցիկ են վերոյիշեալներու հիւանդութեանց դէմ։

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼ ԵՒ ԸՆԿ. ի Բարիզ, եւ դեղատանց մէջ։ 605

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

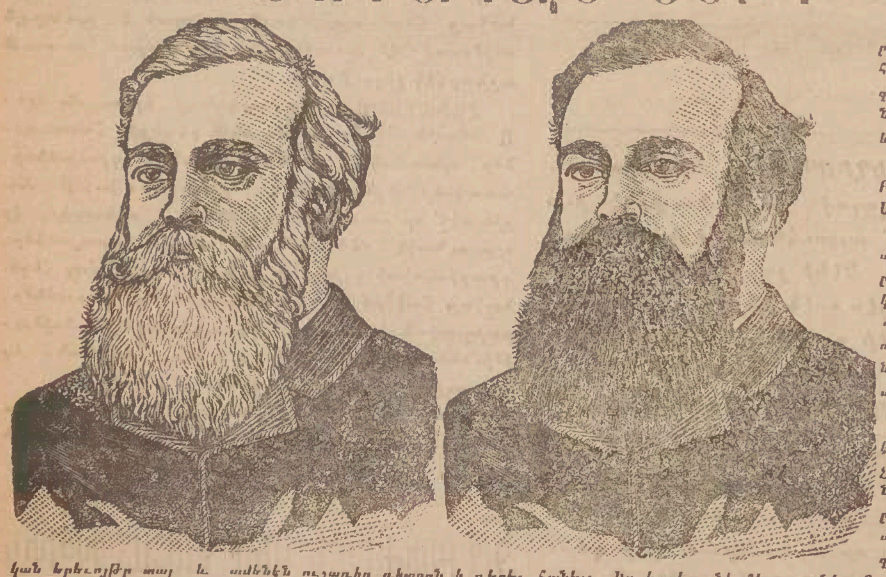

Նոր գիւտ մազերուն գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ նիւթի գործածութեան և կամ լուացքի,

ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵՒ

Բաղկացեալ միայն արմատներու և խոտերու հիւթէ։ Սպիտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյն կամ թանձր սեւի։

Փորձը ցոյց տուած է թէ այս ներկն ո՛րչափ գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ։ Իւր առաւելութիւնն է մազերուն ամէնէն բնական երեւոյթը տալ և ամենէն ուշադիր դիտողն ի դերեւ հանել։ Կը կասեցնէ հերաց անկումը, գլուխը կը մաքրէ թեփը կ'անհետացնէ և նոր այժ կուտայ մազային մորթին։ Ուշադրութեամբ կարդալ

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Սրուակն երերցնել գործածելէ առաջ և փոքր քանակութեամբ հեղուկէն դնել ափսէի մը մէջ, յետոյ բարակ սպունգով մը կամ այդ հեղուկին մէջ թրջած սպունգով մը թեթեւ կերպով մազերուն վրայ անցունել զայն, մինչեւ որ ամբողջ մազերը թրջին։ Ապա գլուխը բաց պահել մինչեւ որ հեղուկը ցամքի։ Բոլոր մազերը մէկ չուլելով, ոմանք մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մէկ անգամը բաւ է։ Եթէ մէկ երկու անգամէն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թուխ կ'ըլլայ։ Անգամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, զայն տարիներով պահելու համար կը բաւէ երեք չորս շաբաթն անգամ մը հեղուկէն գործածել։ Նոյն եղանակը գործածելու է մօրուքին և պեխերուն համար։ Պէտք կայ գլուխը լուալ գործողութենէն առաջ կամ ետքը։ Միայն գէմքն և ձեռները լուալ առ ի զգուշութիւն։

Ծան. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործողութենէն ետք, գլուխը լուալու է քիչ մը ալքոլով. ապա գլխուն քսելու է այդ ներկին մէջ թեթեւապէս թրջած սպունգ մը, և ուզուած ազդեցութիւնն յառաջ կուգայ անմիջապէս։

ԿԵՂԾԵՐԷՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ

Միակ կեդրոնատեղի ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վոյվոտա, Պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլիի Թրամվէյից, թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 601

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ

(ԼԱՍՏԻՔ)

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՆՈՐԹ-Հ ԲՐԻԹԻՇ ՌԻՊԸՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մեր յաճախորդներու փափաքանաց համաձայն, մեր այս տարուան քաուչուէ մուճակներն, որք իրենց վրայ իբրեւ նշան կշիռ մը կը կրեն, խիստ ճաշակաւոր, նուր և հաստատուն շինուած են նորա ձեւերով։

Պոլսոյ հրապարակին վրայ երկար ատենէ ի վեր ճանչցուած է թէ մեր քաուչուէ մուճակները կը գերազանցեն քան տարիէ ի վեր գործածուած բոլոր մուճակները։

Մեր մուճակներու ներքին կողմը կշիռ մը և արտաքին կողմն ալ առիւծի մը պատկերը դրոշմուած է իբրեւ նշան։ Կը վաճառուին ի Պոլիս Սուլթան Համամ աղբիւրի մօտ Սեպուհ աղա Տէմիրճեանի թիւ 47 և 49 խանութն և բոլոր քաուչուէ մուճավաճառողներու քով։ Կեդրոնատեղին է ի Պոլիս, Պահճէ Գաբու, Գօճաման Օղլու խան, Ճորճի Կիտրոլի թիւ 13 մթերանոցը։ 167

ՄԱՐԱՎԻԼԻԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎՆՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ցաւէտ կը հիւէ խորշոմներն և ոսկերը կերպով յառաջ եկած ապիները։ Կ'անհետացնէ ծաղկի նշանները, ցաներն, արեւէն թողած այրուցքը ևայլն։

Դէմքին կուտայ երիտասարդութեան ամէն հրապոյրները։ Գեղեցիկ սեռին ներքին խնամոց համար թանկագին գիւտ։

Թուրքիոյ համար ներկայացուցիչն է Պ. Ֆ. Պէյլիս, Ֆրնտըքլեան խան, Պոլիս։ Ընդհանուր մթերանոցն է Էտմոնտ Գարուանա, Ղալաթիա, Նիւքաէգ գալըրըմ, Վոյվոտայի քով։ —Կեղծերէն զգուշանալու համար, դիմել միայն մթերանոցին։ 33

ՊՈՒՏԱՊԷՇԹԻ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ (ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ) ԱՂԲԻՒՐ

1885ին Հունգարիոյ Մայրաքաղաքի Տիեզերական Ցուցահանդէսին մէջ յառաջդիմութեան, մրցման կարողութեան եւ արտածման մեծ միտալն առած է, զոր այդ ցուցահանդէսին դարաւորք նշանակած էին իբր առաջին մրցանակ մաքրողական հանքաջրոց համար։

Սյս աղբիւր մեծագոյն մրցանակներն պատուուած է ինն ցուցահանդէսի մէջ. կը փայլի եօթն ոսկեայ եւ արծաթեայ միտալներով. բայց ասոր բժշկական աշխարհին համբաւը կը վայելէ իր ազդուութեան և անուշութեան զարմանալի կարողութեան համար։

ՖՐԱՆՍՈՒԱ-ԺՈԶԷՖ աղբիւրը վերջերս գրուատուած է Փարիզի բժշկական Ակադեմիայէն և Լոնտոնի համբաւաւոր Լընտըն-Հօսբիթալ հիւանդանոցէն. բաց աստի, այս ջուրն արդէն առաջին փորձով կը յայտնէ ինքզինքը։ Այս ջուրին վրայ տեսաբրականներ ծրիաբար կը տրուին այս ջրին բոլոր մթեբանոցներու, գլխաւոր դեղատանց և Պուտաբեշթի գրասենեկին մէջ։

Նմանօրինակ ուրիշ ջրերու հետ շփոթութեան առաջքն առնելու համար, խոհեմութիւն է միշտ փնտռել «Ֆրանսուա-Ժոզէֆի մաքրողական Ջրին» նշանը որ կը գտնուի ամէն շիշերուն վրայ։

ՖՐԱՆՍՈՒԱ ԺՈԶԷՖ ՄԻՆԵՐԱԼ ՋՈՒՐԸ

FRANÇOIS JOSEPH

ՊՈՒՏԱՊԷՇԹ (ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ)

Նշանաւոր ամենագէտ կենդանիի մեկ ըմպելի աղին։ Ամեն ջրին ամէն ճեռ կը կանչեն։

ԱՄԷՆ ՈՒՐԵՔ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

Կը գտնուի Տ. և Մ. Մեղիքի և Ս. Փրեազիանեան Պոլիս, Ս. Գասպարեանց և Ա. Թիթեան Ղալաթիա, Ճ. Քանզուք Բերա։ Թուրքիոյ համար գործակալն է Պ. Ֆ. Պէյլիս, ի Պոլիս։ 34

Վ ԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՅԱՒԼՃԵԱՆ ԵՒ ՊԱՌՄՊԵՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջնադդ. թղթատարական վրայի յարկը, և ի Ճմբունիա Եվանէէլիքի փողոց թիւ 59

Այս նշանաւոր գործատունն, որ արժանաւոր համբաւ մի առած է ի մեզ, այս ձմրան եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելում մի կ'ընէ, որ արդէն բազմաթիւ է Ֆրանսական, Անգղիական, Գերմանական եւ Պելճիական բրդեղէնու զանազան տեսակներով։

Հետեւաբար իւր բուն գործարանին տպաւորներուն վրայ որք են՝ օժիտի համար ամէն տեսակ ճերմակեղէն, բանուածք, կիսազգեստ, քալիքօ, քօրսէ, թաշկինակ, սեղանի պիտոյք, շապիկ, շապկընկեր, տառեանք, ֆլանէլ կանանց օրիորդաց և փոքր աղջկանց համար զարդազգեստներ, աւելցած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակէ։

Հաստարակաց զարմանքը կը գրաւէ մանաւանդ այն վայելուչ և զանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքէթներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով ու շքեղութեամբ յօրինեալ են։

Յաւելում մի ըրած է նաև պատրաստուած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն ծով է այնքան, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին շնորհիւ կըրնայ կատարելապէս գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդները նոցա ճաշակին ու բաղձանաց համեմատ ի գործ դնելով ինչ որ ապրանքն։ Կը գտնուի նաև մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար ամէն տեսակ զգեստներ բալթօներ խիստ չափաւոր գիներով։

Կը ծախուին մեծ և փոքր քանակութեամբ.

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՅ 24

ՀԱԶԻ, ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ԳՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

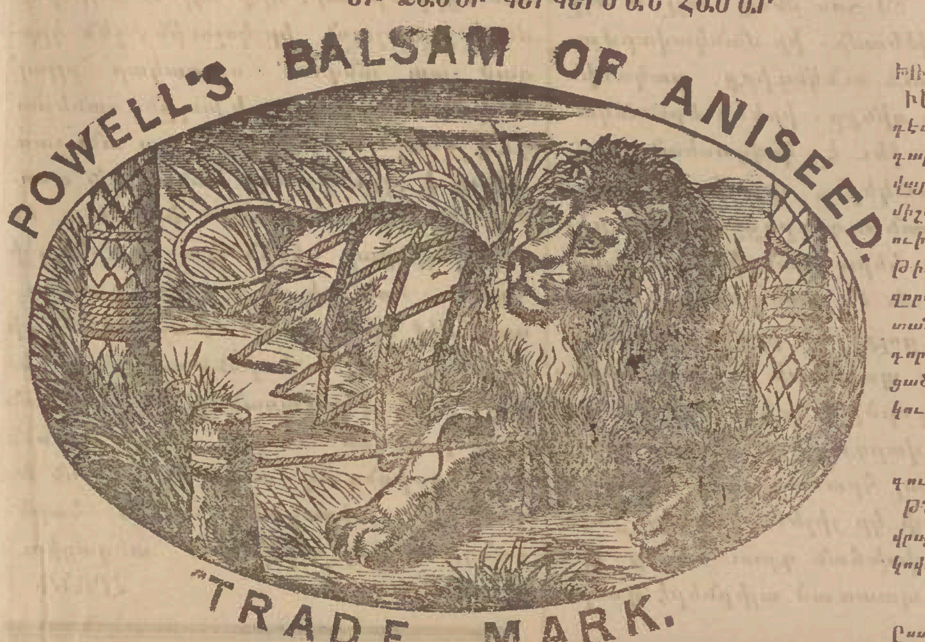

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՌՉԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղին վայելած համբաւը միշտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Բօուէլ կ'ընդունայ անոնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ Թագուհւոյն ՆԵԳԼԻ Թնդանօթակրին վրայ, ի Ուլիք, ըՍկովտիա.

«Սիրելի պարոն, Ըստ որում կը ներուէի յանձն հաշէ մը որ գիշերը կ'արգիլուէր ինձ քնանալ և ցերեկը հանգիստ անցունել, Պ. սեմ. կամ քարթենտլեան ձնորաւեց ինձ գործածել ձեր անզուգական բալսամէն անխոնջ հատէկներով և կրնամ հաւաստել ձեզ թէ առաջին գործածութենէն իսկ զգալի բարւոքում կրեցի, ոռանց իսկ պէտք ունենալու գործերս դադրեցնելու, և առաջին փոքր սրուակը բոլորովին բուժեց զիս։ Ուստի անոր ազդեցութեան վրայ ունեցած մեծ վստահութեամբս կը յանձնարարեմ զայն այլոց.» (Ստոր.) Վ. ԼԻՆՁԷԼ, Նեգլի Թնդանօթակրէն.»

Կը վաճառուի ամէն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին ½ բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի։—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՕՄԱՍ ԲՕՈՒԷԼԼ, 4, Ալպիոն Բալէյս, Պլաքֆրիէրս բօտ, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով. 601

Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 և 97

MERVEILLEUSE DÉCOUVERTE!

Plus d'ASTHME, Plus de SUFFOCATIONS

Les Papiers, les Poudres, les Cigarettes, à base de narcotiques, calment momentanément vos souffrances épouvantables, mais vous tuent sûrement.

ASTHMATIQUES!

Le SEUL CURATIF de l'ASTHME, Le SEUL REMÈDE INOFFENSIF qui GUÉRIT, c'est la

LIQUEUR DE L'ÉTOILE

du Chimiste Lastes, perfectionnée et préparée par Marie LECHAUX, Phⁿ-Chⁱᵉ, 164, r. Ste-Catherine, BORDEAUX

Une intéressante Notice, contenant tous les renseignements sur la médication et de nombreuses attestations de son efficacité, est envoyée gratis et franco à tous ceux qui la demandent.

DÉTAIL: Dans toutes les bonnes Pharmacies.

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Օր	Հոկտ.	Ժմ. Ը.Ե.	Երթալիք տեղը	Շոգենաւ
Բշ.	15 27	Եր.	Օտեսա	
Գշ.	16 28	5 Եր.	Ալեքսանդրիա	
Դշ.	17 29	10 Առ.	Անատոլու	
Դշ.	17 29	10 Առ.	Սեվաստաբոլ	
Եշ.	18 30	2 Եր.	Օտեսա	

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակալութիւնն Ռուսական ընկերութեան ի Քիրէճ Գաբու։ 26

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ 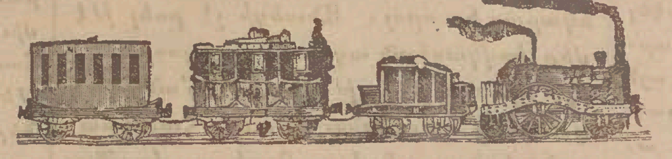 ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ

ԳԻԾ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԵԼԼՈՎԱ

Կառախումբ — Կ. Պոլսէն մեկնող	Արեւ. ճեպ. Թ. 2 Եշ. Եշ.	Կուխ. ճ. Թ. 4 Ամ. օր	Կուխ. խառն Թ. 52 Ամ. օր
	Երեկոյ ժ. վ.	Երեկոյ ժ. վ.	Առաւ. ժ. վ.
Կ. Պոլիս ... մեկնում	7 20	8 15	7 50
Կում–գաբու			8 08
Եետի–գուլէ			8 22
Մագրիգիւղ			8 39
Այաստեֆանոս			8 52
Քիւչիւք–Չեքմեճէ			9 03
Սպարթա–գուլէ			9 47
Հատըմքէօյ		9 46	10 23
Չաթալճա			11 06
Գապաքճէ	9 50	10 46	11 45
Սինէքլի			12 51
Չերքեզքէօյ ժամանում		12 02	1 33
Չերքեզքէօյ մեկնում		12 04	2 00
Չորլու	11 50	12 47	2 50
Մուրաթլը—Քեօբէքլի			3 38
Սեյտլեր—Չիֆթլիք			4 09
Լիւլէ—Պուրկազ		2 19	4 49
	Գիշեր		
Պապա—Էսքի	1 55	2 51	5 35
Բավլօ—քէօյ			6 16
Ուզուն—Քեօբրիւ		3 57	7 05
Կուլէլի—Պուրկազ		4 15	7 47
Ուրլի			8 15
Ադրիանուպոլիս ... ժմ.	4 14	5 09	9 00
			Երեկոյ
			Կուխ. խառն Թ. 122 բաց ի Եշ. է
			Երեկոյ
Ադրիանուպոլիս ... մկ.	4 19	5 19	1 00
Գատըքէօյ			1 40
Մուսթաֆա բաշա ժմ.	5 15	6 15	2 18
Մուսթաֆա բաշա մկ.	5 20	6 30	2 33
Հարմանլը ժմ.	6 4	7 12	3 32
Հարմանլը մկ.	6 9	7 27	3 48
Թըրնովա-Սեմենլի ժամ.		7 51	4 20
			Կուխ. խառն Թ. 124 բաց ի Եշ. է
			Երեկոյ
Թըրնովա—Սեմենլի մկ.			4 45
Գայաճըք—Հասքէօյ		8 01	5 45
Եենի—Մահալլէ		8 38	7 11
Բաբաքլը	8 32	9 27	8 00
Գաթօնիցա—Սթանիմաք		9 53	8 35
		10 20	9 00
Ֆիլիպէ ժամ.	9 21	10 42	9 30
Ֆիլիպէ մեկ.	9 31	11 2	10 50
Թաթար Բազարճըք		11 58	11 22
Սարամպէյ ժամ.		12 23	Գիշ.
Սարամպէյ մեկ.		12 24	1 32
Պելովա ժամ.	11 10	12 43	12 00
	Առաւ.	Երեկոյ	Գիշեր
	Եշ. Կիր.		Եշ. Կիր.
Սոֆիա ժամ.	3 18	4 29	5 30
Նիշ	8 20	10 04	
	Դշ. Շբ.		
Պելկրատ	2 45	4 48	
Պուտաբեշթ	10 05	1 25	
Վիեննա	3 15	7 15	
	Դշ. Շբ.		
Սկիւպ		1 49	
Սելանիկ		9 35	

Թ. 124 կառախումբը Պելովա հասնելէն ետք կը շարունակէ Սոֆիա։

Կառախումբ — Կ. Պոլիս եկող	Արեւ. ճեպ. Թ. 1	Կուխ. ճ. Թ. 3 Ամ. օր	Կուխ. խառն Թ. 123 բաց ի Եշ. է
	ժ. վ. Եշ. Եշ.	ժ. վ.	ժ. վ. Գշ. Ուր. Պելովա յէն։
Սելանիկ ... մեկնում		6 00	
Սկիւպ		1 49	
Վիեննա	8 25	00	Կիր. Եշ. Դշ. Շբ. Սարամպէյէն
	Երեկոյ		
Պուտաբեշթ	2 35	2 40	
Պելկրատ	9 30	1 55	
Նիշ	3 20	5 44	Եշ. Եշ.
Սոֆիա	9 00	12 16	8 45
	Դշ. Շբ. Առաւ.	Երեկոյ	Առաւ.
Պելովա մեկ.	12 40	3 57	1 00
Սարամպէյ		4 15	1 50
Թաթար Բազարճըք		4 42	2 10
Ֆիլիպէ ժամ.	2 12	5 35	3 18
Ֆիլիպէ մեկ.	2 17	6 00	3 43
Գաթօնիցա—Սթանիմաք		6 21	4 10
Բաբաքլը	3 08	6 47	4 54
Եենի Մահալլէ		7 12	5 47
Գայաճըք—Հասքէօյ		8 01	7 10
Թըրնովա-Սեմենլի ժամ.	4 55	8 33	7 55
			Կուխ. խառն Թ. 121 Ամ. օր բաց ի Եշ. է
			Առաւ.
Թըրնովա—Սեմենլի մեկ.	5 00	8 42	8 42
Հարմանլը ժամ.	5 24	9 06	9 15
Հարմանլը մեկ.	5 29	9 21	9 35
Մուսթաֆա-փաշա ժմ.	6 10	10 02	10 33
Մուսթաֆա-փաշա մեկ.	6 15	10 17	10 53
Գատըքէօյ			11 32
Ադրիանուպոլիս ... ժամ.	7 09	11 15	12 10
			Երեկոյ
			Կուխ. խառն Թ. 51 Ամ. օր
			Առաւ.
Ադրիանուպոլիս ... մեկ.	7 14	11 25	6 25
Ուրլի			7 13
Կուլէլի—Պուր. (Պիւֆէ)		12 19	8 25
Ուզուն—Քեօբրիւ		12 38	8 59
Բավլօ—Քէօյ			9 40
Պապա—Էսքի	9 36	1 50	10 33
Լիւլէ—Պուրկազ		2 18	11 10
Սեյտլեր—Չիֆթլիք			11 46
Մուրաթլը—Քեօբէքլի			12 18
Չորլու		3 48	1 16
Չերքեզքէօյ ժամ.	12 12	4 25	2 00
Չերքեզքէօյ մեկ.	12 17	4 30	2 25
Սինէքլի			3 18
Գապաքճէ			4 03
Չաթալճա	1 57	6 11	4 50
Հատըմքէօյ		6 47	5 51
Սպարթա—գուլէ			6 17
Քիւչիւք—Չեքմեճէ			7 06
Այաստեֆանոս			7 18
Մագրի—գիւղ			7 43
Եետի—գուլէ			7 57
Կում—Գաբու			8 06
Կ. Պոլիս (Պիւֆէ) ժմ.	4 00	8 15	8 15
	Երեկոյ	Առաւ.	Երեկոյ

Ստորագծեալ վայրկեանները գիշերուան ժամեր կը նշանակեն սկսելով երեկոյեան 6է մինչեւ առաւօտեան ժ. 5 59 (Ը. Ե.) 15

ԳԻԾ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՒՍՔԻՒՊ—ՍԻՊԷՑՉԷ

Կուխմբ. Թ. 512/522 Սէլանիկէն ամէն օր	Առաւ. ժ. վ.
Սէլանիկ (Պիւֆէ) ... մեկ.	6 00
Թօբսին	6 33
Ամաթօվօ	7 10
Քարասուլու	7 31
Կիւմենճէ	7 41
Կեօրկելի	8 17
Միրօվաչ	8 51
Սթրումնիցա	9 00
Տեմիրգաբու (Պիւֆէ) ժմ.	9 32
Տեմիրգաբու (Պիւֆէ) մկ.	9 42
Քրիվօլագ	10 27
Վէլէճիանօ—Կրասնիք	11 06
Քէօբրիւլիւ ժմ.	11 53
Քէօբրիւլիւ մկ.	12 03
Զէլէնիկօ	12 51
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ժամ.	1 27
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) մեկ.	1 49
Հատշալար	2 29
Գումանօվա	3 22
Թապանօֆչէ	3 53
Բրէշօվա	4 21
Պուգօթչէ	4 33
Պուգանօֆչէ	4 57
Սպէֆչէ ժամ	5 10
	Երեկոյ
Նիշ ժամ	9 40
Պելկրատ	4 48
Պուտաբեշթ	1 23
Վիեննա	7 15

Կառախումբ Թ. 523 Վիեննայէն ամէն օր	ժ. վ.
Վիեննա մեկ.	8 00
Պուտաբեշթ	2 40
Պելկրատ	10 55
Նիշ	5 50
	Առաւ.
Սպէֆչէ ... մեկ.	10 40
Պուգանօֆչէ	10 55
Պուգօթչէ	11 23
Բրէշօվա	11 40
Թապանօֆչէ	12 03
Գումանօվա	12 37
Հատշալար	1 13
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) մեկ.	1 49
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ժմ.	2 01
Զէլէնիկօ	2 37
Քէօբրիւլիւ ժմ.	3 20
Քէօբրիւլիւ մկ.	3 30
Վէլէճիանօ—Կրասնիք	4 20
Քրիվօլագ	5 03
Տեմիրգաբու (Պիւֆէ) ժմ.	5 37
Տեմիրգաբու (Պիւֆէ) մկ.	5 52
Սթրումնիցա	6 26
Միրօվաչ	6 35
Կեօրկելի	7 19
Կիւմենճէ	7 51
Քարասուլու	8 01
Ամաթօվօ	8 24
Թօբսին	9 01
Սէլանիկ (Պիւֆէ) ... ժմ.	9 35
	Երեկոյ

ԳԻԾ ԻՒՍՔԻՒՊ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կառախումբ Թ. 622 Իւսքիւպէն Բշ. Դշ. Ուր.	Առաւ. ժ. վ.
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ... մեկ.	7 40
Էլէշան	8 47
Քարասխանիք	9 42
Վէրիզօվից	10 52
Լիբլիան	11 45
Բրիշթինա	12 37
Վուչիթռն	1 23
Միթրօվիցա (Պիւֆէ) ժմ.	1 40
	Երեկոյ

Կառախումբ Թ. 621 Միթրօվիցայէն Գշ. Եշ. Շբ.	Առաւ. ժ. վ.
Միթրօվիցա (Պիւֆէ) մկ.	7 25
Վուչիթռն	7 47
Բրիշթինա	8 41
Լիբլիան	9 36
Վէրիզօվից	10 37
Քարասխանիք	11 24
Էլէշան	12 01
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ... ժմ.	12 54
	Երեկոյ

ԹԸՐՆՕՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կառախումբ Թ. 322 Կիր. Գշ. Ուր.	ժ. վ. Առաւ.
Հաղորդակցութիւն գլխաւոր գծին կառախմբոց հետ. Սոֆիա-Պելովայէն ժմ. Երեքշաբթի Ուրբաթ Սարմպէյէն ժմ. կիր.	7 55
Կ. Պոլիս-Ա. Պոլս. նժմ.	7 51
	Առաւ.
Թըրնօվա—Սէմէնլի մեկ.	8 24
Գարաբունար	9 08
Րաատէ—Մահալլէսի	10 14
Եէնի—Զաղրա	11 23
Սլիվնօ—Քերմանլը	12 21
Եամպօլու ... ժամ.	1 10
Պուրկազ ժամ.	6 30

Կառախումբ Թ. 321 Բշ. Դշ. Շբ.	ժ. վ. Առաւ.
Պուրկազ մեկ.	6 00
Եամպօլու ... մեկ.	11 10
Սլիվնօ—Քերմանլը	12 11
Եէնի—Զաղրա	1 12
Րաատէ—Մահալլէսի	2 15
Գարաբունար	3 16
Թըրնօվա—Սէմէնլի ժամ.	3 50
	Երեկոյ
Հաղորդակցութիւն գլխաւոր գծին կառախմբոց հետ. Պելովա-Սոֆիաի մեկ. Երեքշաբթի Շաբաթ Սարամպէյի մեկ. Բշ.	4 54
Ա. Պոլիս-Կ. Պոլսոյ մեկ.	8 42

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կառախումբ Թ. 222 Գշ. Եշ. Շբ.	ժ. վ. Երեկոյ
Տէտէ—Աղաճ ... մեկ.	12 20
Ֆերրէ	1 29
Պիտիքլի	2 33
Սուֆլի	3 31
Տիմիթօքա	4 35
Կուլէլի—Պուրկազ	5 19
Ուրլի »	5 46
Ա. Պոլիս ... ժմ.	6 40
	Երեկոյ

Կառախումբ Թ. 221 Բշ. Դշ. Ուր.	ժ. վ. Առաւ.
Ա. Պոլիս ... մեկ.	8 00
Ուրլի »	8 55
Կուլէլի—Պուրկազ մեկ.	9 40
Տիմիթօքա	10 15
Սուֆլի	11 27
Պիտիքլի	12 20
Ֆերրէ	1 21
Տէտէ—Աղաճ ... ժմ.	2 20